STEPP

MAGAZINE VOOR
DE PRODUCERENDE,
ONTWERPENDE,
EN TECHNISCHE KRACHTEN
VAN DE BREDE
CULTURELE SECTOR

#17
sept 2015 | 12 €
jaargang 5

BOUWEN AAN VEILIGHEID

BEURSOVERZICHT

SEPTEMBER 2015

MAX2 Monitor

d&b audiotechnik

De nieuwste d&b podium monitor is een 2-weg passieve kast met 15 “LF driver en een coaxiaal gemonteerde 1,4” HF compressie driver. De componenten maken gebruik van een enkele magneet opstelling, waardoor de monitor heel compact blijft, met een laag profiel voor strenge visuele eisen. De MAX2 biedt een breed scala aan inzetmogelijkheden, hetzij individueel gebruikt als podium-monitor, als stand-alone full range systeem of in combinatie met d&b subs, als drumfill.

AMPTEC 25 years the reference in audio

Duifhuisweg 11 - Industriezone “Het Dorpsveld” - B-3590 Diepenbeek - België
http://www.amptec.be - sales@amptec.be - Tel: +32 (0) 11 28 14 58 - Fax: +32 (0) 11 28 14 59

EDITORIAAL

Beste STEPP-ers,

In zijn editoriaal voor het vorige magazine zwaaide Frankie Goethals af als voorzitter. Zelfs in het grote boek met Latijnse spreuken stonden geen gevleugelde woorden die zijn tomeloze vrijwillige inzet treffend konden beschrijven. Ze zouden toch tekort hebben geschoten. Langs deze weg wens ik Frankie nogmaals te danken voor dat onvermoeibaar aan-de-kar-duwen (of trekken) tijdens zijn voorzitterschap.
De zoektocht naar een waardige vervanger wordt verdergezet, maar ondertussen dient een nieuw STEPP-werkjaar zich alweer aan en ligt dit STEPP-magazine weer voor je neus.
In dit nummer vind je onder meer een bijdrage over OIRA, de 'Online Interactive Risk Assesment'-tool die beweert een stap verder te gaan in veiligheid dan gezond verstand. In deze tijden waar we rond de oren worden geslagen met wetteksten, preventieplannen, beschermingsmiddelen en meer van dat, schept de OIRA-tool misschien weer licht in de duisternis van het donkere bos waar je de bomen niet meer ziet.
Ook een handige online tool in het kader van dat bos is Kenniskantoor.be, ontstaan op een platform van Locus en VVC, waarbij een groep 'Techniek & Infrastructuur' wordt gehost door STEPP. Net zoals op onze Contactdagen veelvuldig wordt bewezen kan het eens 'in de groep gooien' van een topic verhelderend werken. Licht in de duisternis. Er zijn er die er professioneel mee bezig zijn en die kan je nu digitaal aan de mouw trekken.
Om verder te gaan op het elan van de online tools ook in dit nummer weer een overzicht van handige apps.
Het Plopsa Theater is ondertussen al enige tijd open, maar toch nemen we je nog even mee achter de schermen. En we trekken de internationale toer op met het obligate OISTAT-nieuws, een bijdrage over de Belgische inzending – Movinglab – op de Praagse Quadriennale en een artikel over speciale podiumconstructies die o.a. door Belgische bedrijven overal ter wereld verrijzen.
Tot slot wil ik u ook nog eens warm maken voor onze contactdagen en cursussen. Ontdek ze op onze website www.STEPP.be.
Veel leesgenot,

Ondervoorzitter STEPP
Bert Moerman

3 **Editoriaal**

6 **PQ 2015: Experimenteren in het laboratorium**
Katrien Geebelen

12 **OIRA: risicoanalyse bij live opvoeringen**
Matina Magkou en Anita Debaere

16 **Bijzondere constructies**
Teun van Thiel

24 **Portfolio**
Movinglab

28 **20 Apps voor podiumtechnici**
Maud Mentink

35 **Plopsa Theater**
Teun Van Thiel

40 **Beurs van de beurs**
Pieter Nyckees

44 **Kenniskantoor**
Hannes Vanhaverbeke

46 **OISTAT nieuws**
Ivo Kersmaekers

47 **Agenda & Nieuws**

48 **Productnieuws**

© Moving Lab, Jo Klaps →

PQ 2015:

Katrien Geebelen, Foto's © Jo Klaps

EXPERIMENTEREN IN HET LABORATORIUM

Op de dertiende editie van de Praagse Quadriennale werd de Belgische stand bekroond met een gouden medaille voor 'Best Exhibition Design'. Deze stand, gedoopt tot 'MovingLab.be', was het resultaat van een twee jaar lange inspanning van een kleine groep volharders die getrokken werd door curator Christian Halkin. Scenografe Katrien Geebelen won met haar ontwerp de door hen georganiseerde wedstrijd. Zij vertelt ons haar verhaal.

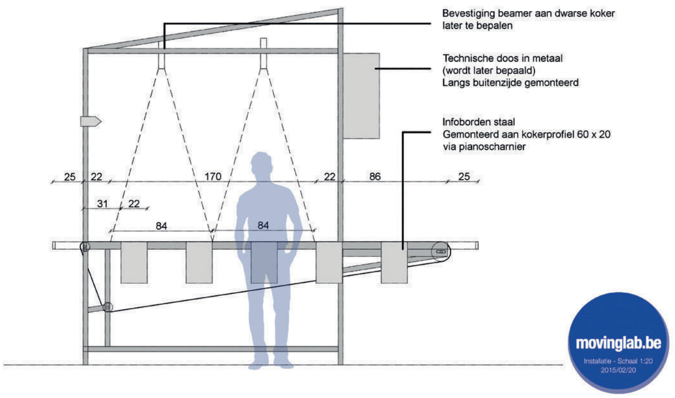

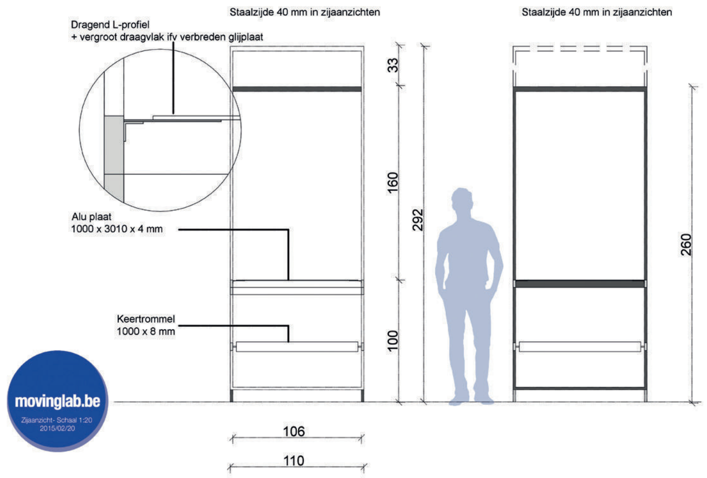

Juni 2015. MovingLab.be kwam eindelijk thuis in het Colorado Mansfeld paleis, een uniek historisch pand vlak aan de befaamde *Karl v most (Karelsbrug)*. Hier werden een handvol standen opgesteld, net als op tientallen andere locaties verspreid over heel Praag, uitgesplitst om stad en bezoeker, historie en scenografie, dichter bij elkaar te brengen. België had geen betere standplaats kunnen kiezen. We werden er omringd door landen waar scenografie ook geëvolueerd is tot het wekken van een ervaring en meer wordt dan de 'kunst van het presenteren'. Zo creëerde Finland een adembenemende geluidsinstallatie die berustte op het smeltwater van ijsblokken. Geluid is volgens de makers één van de factoren die een ruimte kan definiëren en transformeren en is net als het weer onvoorspelbaar.
Katrien Geebelen: "De tentoonstelling straalde in haar toegewezen ruimte. We hadden geen makkelijk pad gekozen, maar toen de installatie eenmaal was opgebouwd, werden de inspanningen meer dan beloond. De essentie van de tentoonstelling kwam weer tot leven: een collectief werk met als resultaat een collectieve trots.
Hiermee willen we enerzijds de bezoekers even tot stilstand laten komen in de overvloed aan impulsen die het Praagse evenement biedt. Anderzijds willen we aantonen dat het collectief creëren, het thema dat België koos als insteek binnen het thema 'politiek' voor deze tentoonstelling, een continu proces is: het is een manier van denken, een levenshouding zo je wil."
De werkgroep rond de curator selecteerde uit het uitzonderlijk sterke aanbod aan Belgische scenografische creaties van de afgelopen vier jaar negen voorstellingen die dit collectief werken verpersoonlijken. Deze werkwijze nam de voorbije vier jaar merkbaar de bovenhand. Katrien Geebelen: "We zagen deze tendens niet enkel bij de nieuwe gezelschappen opduiken, ook de gevestigde waarden van het podiumlandschap kozen resoluut voor deze vooruitstrevende methode."

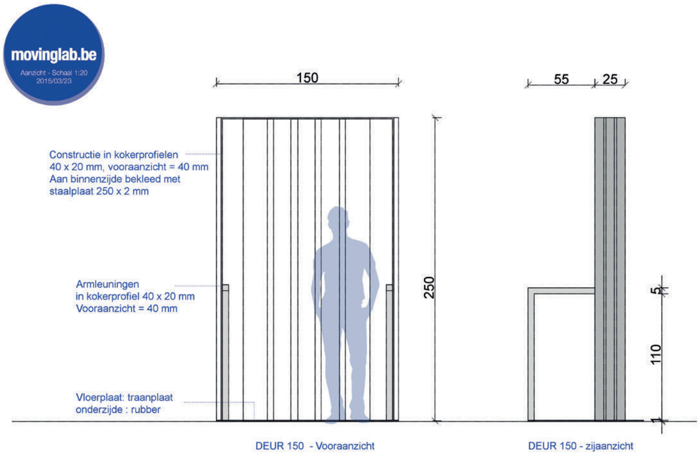

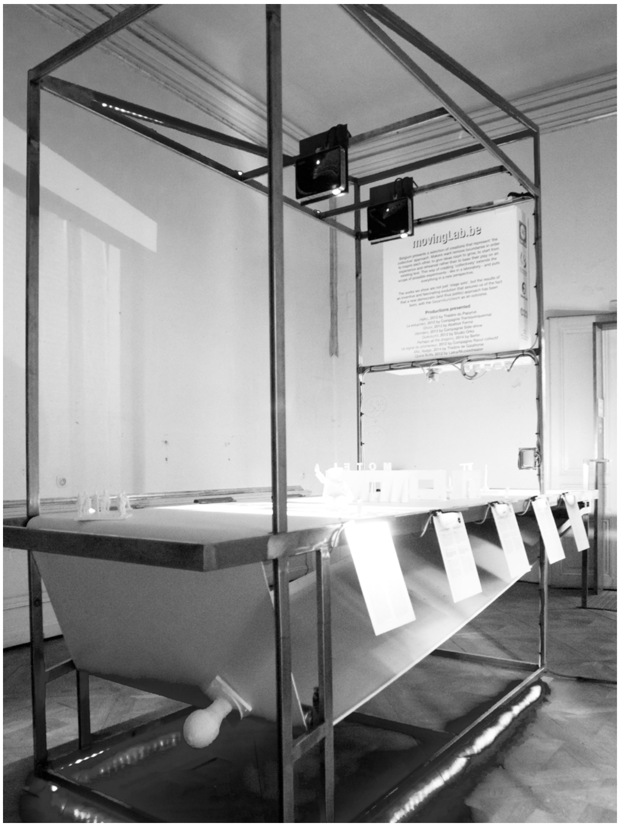

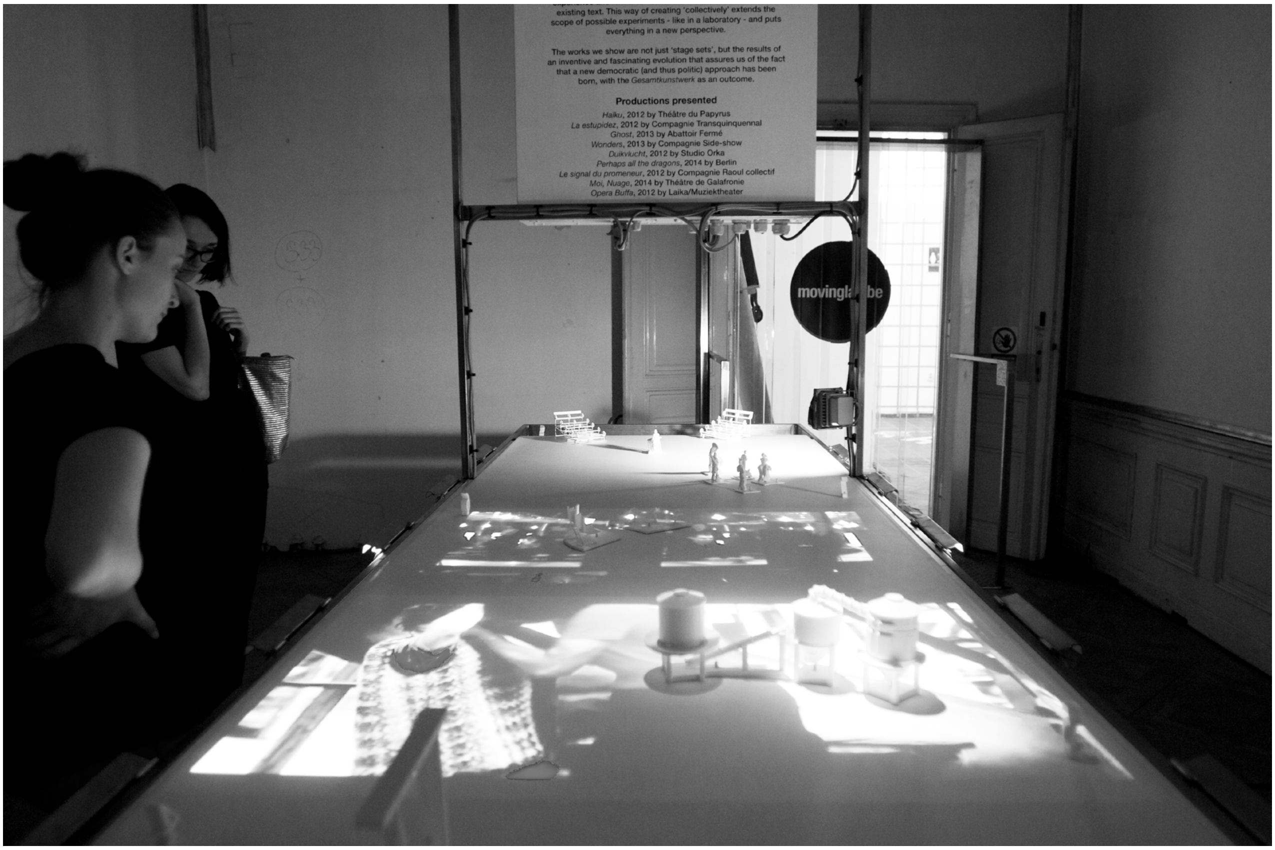
existing text. This way of creating 'collectively' extends the scope of possible experiments - like in a laboratory - and puts everything in a new perspective.
The works we show are not just 'stage sets', but the results of an inventive and fascinating evolution that assures us of the fact that a new democratic (and thus politic) approach has been born, with the Gesamtkunstwerk as an outcome.
Productions presented
Haiku, 2012 by Théâtre du Papyrus
La estupidez, 2012 by Compagnie Transquinquennal
Ghost, 2013 by Abattoir Fermé
Wonders, 2013 by Compagnie Side-show
Duikvlucht, 2012 by Studio Orka
Perhaps all the dragons, 2014 by Berlin
Le signal du promeneur, 2012 by Compagnie Raoul collectif
Moi, Nuage, 2014 by Théâtre de Galafronie
Opera Buffa, 2012 by Laika/Muziektheater

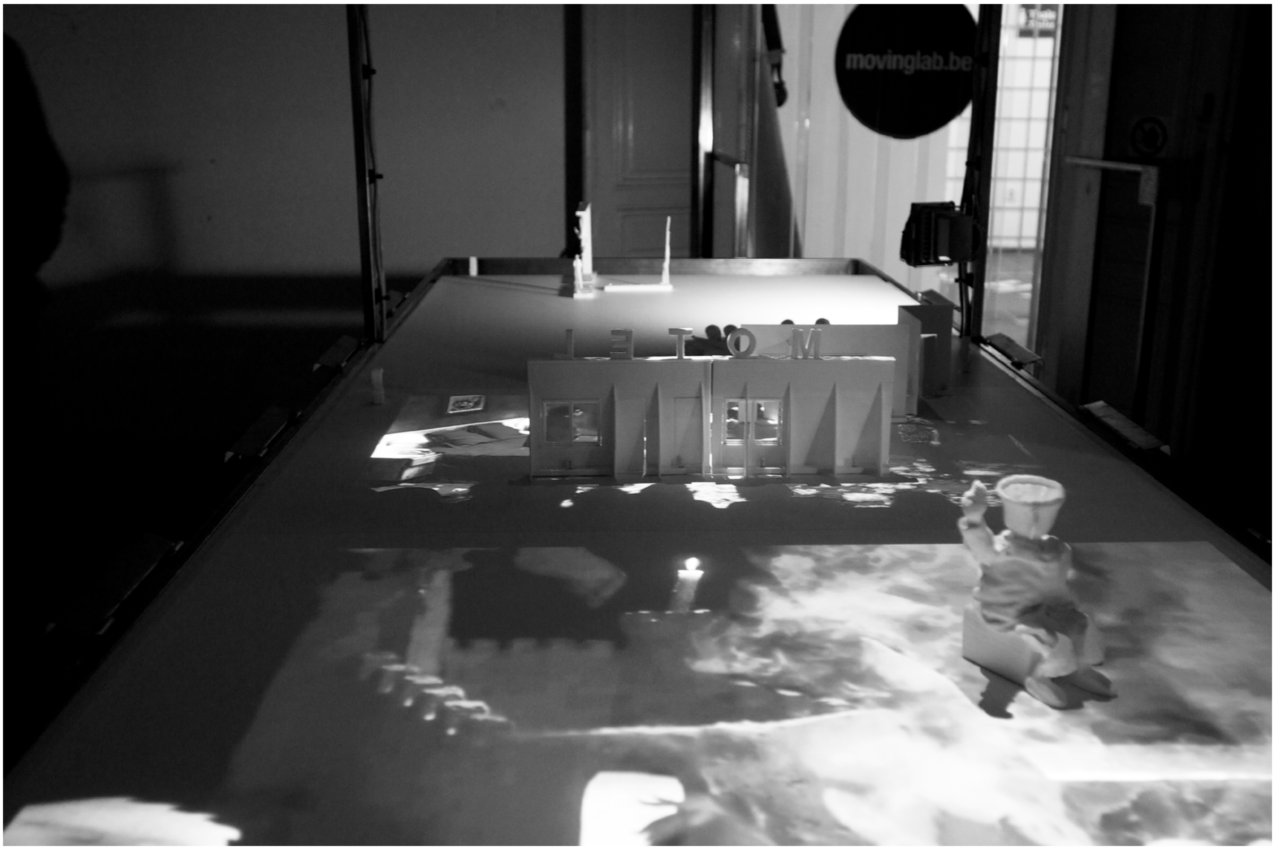
movinglab.be

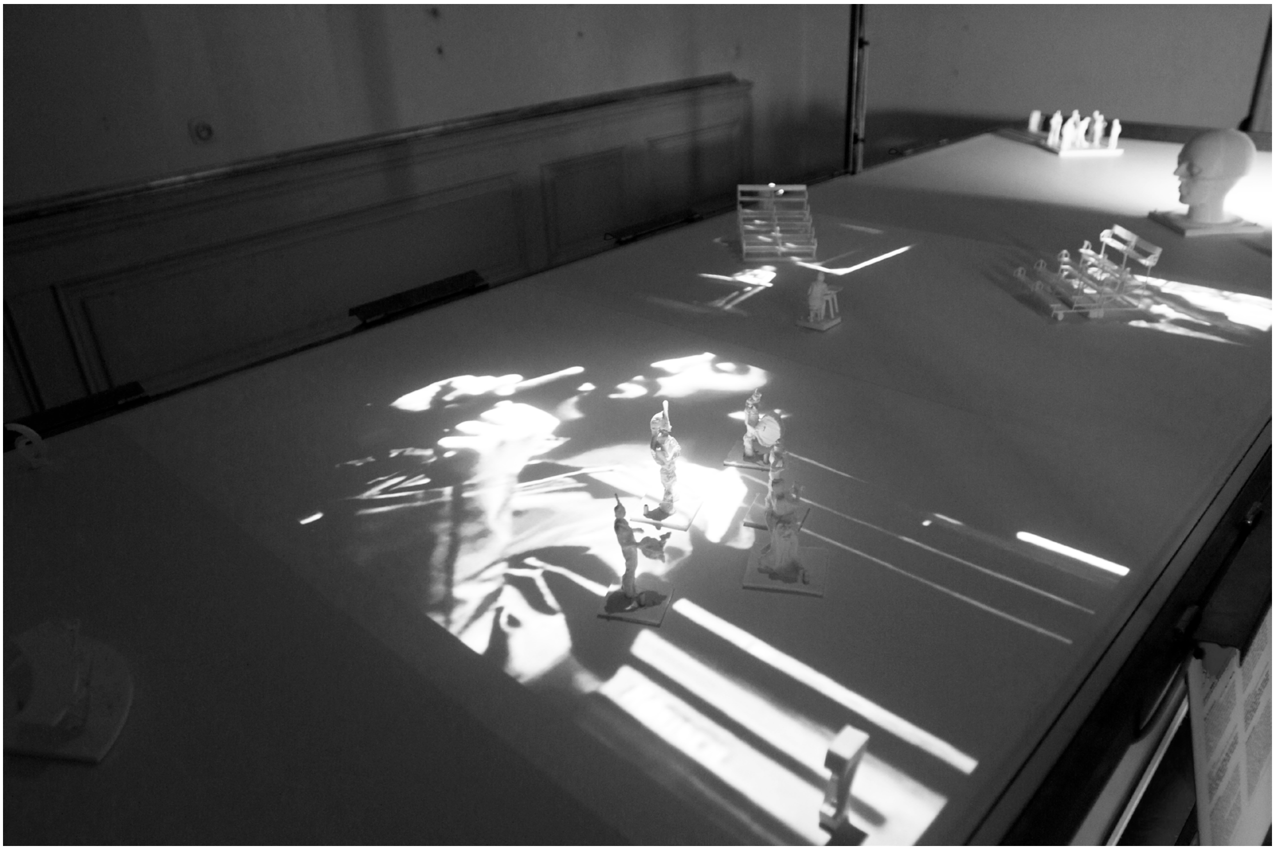

De geselecteerde voorstellingen waren Abattoir Fermé *(Ghost, 2013)*, Berlin *(Perhaps All the Dragons, 2014)*, Compagnie Raoul Collectif *(Le signal du promeneur, 2012),* Compagnie Side-Show *(Wonders, 2013),* Compagnie Transquinuennal *(La Estupidez, 2012)*, Laika *(Opera Buffa, 2012),* Studio Orka *(Duikvlucht, 2012),* Théâtre de Galafronie *(Moi, Nuage, 2014)* en Théâtre du Papyrus *(Haïku, 2012)*. Hoewel we niet kunnen spreken van één scenograaf voor deze voorstellingen (de PQ is en blijft immers geënt op theaterscenografie en –architectuur) is de scenografie een belangrijk onderdeel van dit *Gesammtkunstwerk*: elke voorstelling is een totaalbeleving waarbij ieder onderdeel bijdraagt tot het geheel.

De negen voorstellingen werden gepresenteerd aan de hand van een gestileerd scènebeeld in combinatie met een kleurenprojectie van de voorstelling. Deze 3D-geprinte scènebeelden stonden telkens symbool voor de gehele set van de voorstelling. De keuze voor het printen in 3D was enerzijds esthetisch, vanwege de gewenste laboratoriumsfeer en anderzijds inhoudelijk, vanwege de liefde voor vernieuwing, innovatie en inventiviteit. De witte, plastic maquettes waren bevestigd op een transportband, die de werken aan de horizon deed verschijnen en na de korte 'performance' ook weer liet verdwijnen. Het korte spel van 2D en 3D liet vooral plaats voor interpretatie van de toeschouwer, iets dat voor de groep makers symbool staat voor het collectief creëren. Ook daar wordt immers niet uitgegaan van een vaste rolverdeling en een vast script, maar is er vooral veel ruimte voor experiment, zoals in een laboratorium.

De prijs voor 'Best Exhibition Design' was dan ook een fijne bevestiging van het vernieuwende pad dat Belgische scenografen hebben gekozen op vlak van theaterscenografie. In het juryrapport staat dat de tentoonstelling een stimulerende manier is om het creatieproces en de realisatie van ideeën rond collectieve theater- en performance creaties te tonen. Het idee om een laboratorium te linken aan de voorstellingsmechaniek, is volgens hen een ontluikende manier om aan te tonen dat collectief creëren vindingrijkheid, uitvinding en reflectie voortbrengt. De tentoonstelling wekt, aldus de jury, nieuwsgierigheid op en zuigt de toeschouwer mee in het proces waarin performance, ruimte en ontwerp elkaar ontmoeten.

Natuurlijk was de Praagse Quadriënnale opnieuw een broeihaard van inspiratie en interessante contacten. De standen die er voor het Belgische team het meest bovenuit staken, waren opmerkelijk ook net die standen die blijk gaven van een bredere kijk op het begrip 'scenografie'. De Poolse stand was een hommage aan theaterreus Grotowski die in zijn laatste werk 'Apocalyps cum figuris' een ruimte creeërde in functie van het contact tussen mensen: een ruimte die ontstond en bepaald werd door de aanwezigheid van mensen. Polen trachtte deze gedachte te herensceneren middels hun stand, samen met designer Gurawski, die tevens met Grotowski samengewerkt

Gaat u daarmee dat podium **bouwen**?

Op momenten dat er niets fout mag gaan, moet u blindelings kunnen **vertrouwen** op uw audiovisuele partner. **Ervaren professionals** die uw wensen en verwachtingen omzetten in een excellente service, waar en wanneer u dat wilt. Auvicom Group **verkoopt en verhuurt** alle om van Uw **event** en Uw **vergaderruimte** een onvervalst succes te maken.

Koppel daar de **flexibele assistentie** en **dienst na verkoop** van onze gespecialiseerde technici aan en slaap vanaf nu op beide oren.

Dacht u dat de perfecte AV-partner niet bestond? Iedereen kan zich natuurlijk vergissen...

Suikerkaai 40d - Zone 3a I 1500 Halle

Tel. 02 380 10 44 I info@auvicom.be I **www.auvicom.be**

Auvicom group

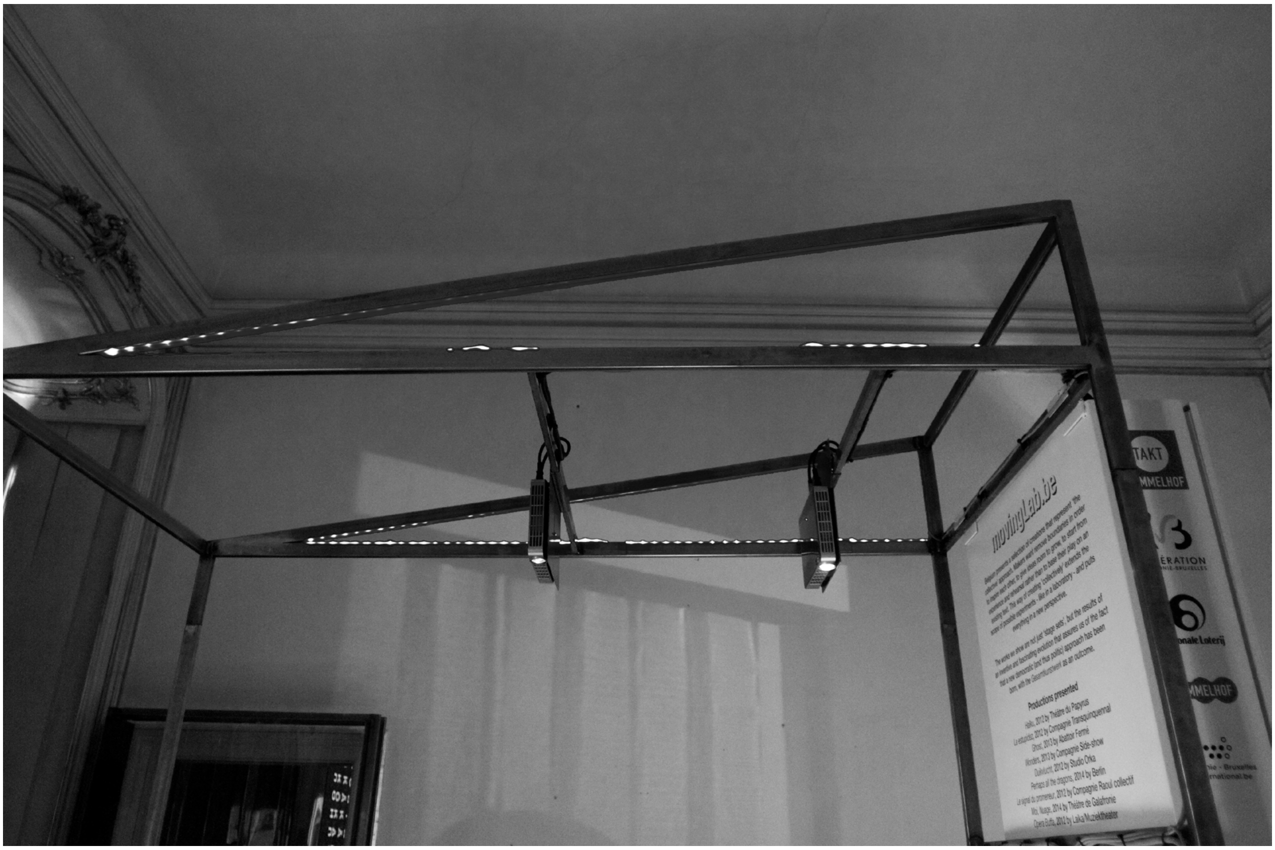

had. 'Apocalypse' stond volgens Grotowski voor de decompositie en defragmentatie van de traditie van de romantiek, een belangrijk gegeven voor de Poolse geschiedenis. En dat werd uitstekend verbeeld in de nieuwe ruimte. De bezoeker werd meegenomen in een postapocalyptische wereld waar mens en natuur nauw in contact stonden (middels geluid), maar waar alles zeer vervreemdend en opgedeeld was.
Liechtenstein stapte ook af van het idee dat scenografie een ruimtelijke ingreep middels decor is. Ze presenteerden een ruimte via een intiem te beluisteren tekst, waardoor de drie personen die de ruimte op dat moment aan het beleven waren, ook de ruimte bepaalden in het opzicht van de andere bezoekers. Er werd niets getoond, op een viertal foto's aan een afbladderende muur na. Maar er werd des te meer omschreven: de ruimte, de ander, jezelf. Deze stand was dus 100% interpretatie van de toeschouwer. Op de PQ 2015 stonden beleving en proces centraal. De landen die nog steeds inzetten op 'het presenteren' missen merkbaar impact.
In één van de andere historische panden die Praag rijk is, het Kafkahuis, was die broeihaard aan inspiratie misschien nog het meest aanwezig. Hier toonden studenten en scholen van over de hele wereld hun hedendaagse visie op scenografie en zagen we opnieuw een teken van vernieuwing en vindingrijkheid. Zo was de Belgische stand, ontworpen door studentes Marie Ghaye en Ella Sinelle, een fijne installatie waarbij de bezoeker kon dwalen door een bos uit boeken. Elk van deze boeken presenteerde het werk, maar des te meer de gedachtegang van de verschillende studenten van de deelnemende Belgische scholen en gaf een inkijk in hun wereld van scenografie. Vaak werden gehele ruimtes omgebouwd tot immersieve locaties waarbinnen de toeschouwer zich kon verliezen in het verhaal van de landen. Italië bijvoorbeeld dompelde de toeschouwer onder in een nautische ervaring die het verhaal van de immigranten versterkte.
Ook de participatie van het publiek was zeer welkom, zoals bij de fascinerende wand van de Finse studenten. De tactiele wand bracht niet enkel geluid voort, maar was tevens langs twee zijden te benaderen zodat er een dialoog met de onzichtbare andere kant ontstond.
De Praagse Quadriënnale deed haar reputatie eer aan en nam haar bezoekers mee op een carrousel van inspiratie en emotie, waardoor niemand onaangeroerd naar huis ging. ■

MovingLab.be is het werk van curator Christian Halkin en scenografe Katrien Geebelen, met de hulp van Rose Werckx, Jean-Claude De Bemels, Thomas Delord, Jo Klaps, Irma Morin, Anne Cabot, Ben Peeters en Tom Vandermeulen.

OIRA:

Matina Magkou, project consultant OIRA en Anita Debaere, directeur PEARLE*

RISICOANALYSE BIJ LIVE OPVOERINGEN

Een stap verder in veiligheid dan gewoon gezond verstand

Wie in onze sector aan de slag is op het vlak van live opvoeringen, is vast en zeker al in een situatie verzeild waar de veiligheid van personeel en performers onder druk kwam te staan. De arena van de uitvoerende kunst huist artistieke producties en werkplekken met zo'n uiteenlopende elementen inzake veiligheid, dat het een hele opgave is om aan alle vereisten te beantwoorden.

Wanneer je bedenkt dat er technische elementen zijn in de set, de rigging en het podium, werken boven of onder de scène, decorateliers, speciale effecten en stunts, de artistieke uitvoeringen op de scène, aanwezigheid van chemische en al dan niet gevaarlijke stoffen, blootstelling aan hoge geluidsdruk, toeren, aanwezigheid van publiek... is het duidelijk dat er nood is aan een sectorspecifieke hantering van normen bij het inschalen van risico. Kortom, een speciale benadering van potentieel gevaarlijke situaties om ongevallen en letsel te voorkomen.

Er bestaat al een flinke dosis Europese regelgeving over gezondheid en veiligheid op de werkvloer. Alle lidstaten hebben deze wetten in hun eigen nationale richtlijnen opgenomen. Sommige landen hebben zelfs meer strikte normen dan die welke Europa voorschrijft. Zo melden toerende gezelschappen van België dat ze bij opvoeringen in bijvoorbeeld Nederland en Groot-Brittannië over sommige aspecten van een show moeten 'onderhandelen'.

Om voor de verschillende uitdagingen in de sector een stappenplan op te stellen, zijn de OIRA tools ontwikkeld. Toerende gezelschappen, zalen en andere productiepartners kunnen er gebruik van maken. Deze hulpmiddelen helpen alle gezelschappen (vooral de kleine en middelgrote) om een veiligheidsvoorschrift in hun organisatie op te nemen en om maatregelen te treffen om risico te verkleinen of te vermijden. Zodoende kan de sector werkwijzes aannemen die verder

gaan dan wat het gezond verstand influistert en in alle aspecten van het werk een veiligheidsmanagement inbouwen.

OIRA staat voor Online Interactive Risk Assessment. Het is een gratis webtool die helpt om een risicoanalyse te maken van de werkplek. De software werd ontwikkeld door het Europees Agentschap voor Veiligheid op het werk (zie ook osha.europa.eu) met de bedoeling de sociale partners (werkgevers en werknemersorganisaties) van de sector en de nationale autoriteiten (ministeries, arbeidsinspectie etc) toe te laten om sectorspecifieke risicoanalyses te maken, in het bijzonder voor kleinere bedrijven.

De OIRA tools kwamen tot stand door een samenwerking

tussen de Europese sociale partners uit de sector van de uitvoerende kunst. Aan de kant van de werkgevers is dat PEARLE – Live Performance Europe (Performing Arts Employers Associations League Europe, zie ook www.pearle.ws) en voor de werknemers is dat EAEA (European Arts and Entertainment Alliance, www.iaea-globalunion.org). De EAEA is een sectoriaal verbond van de Europese takken van de International Federation of Actors (FIA), de International Federation of Musicians (FIM) en de UNI-MEI, de Global Union for Media and Entertainment.
Met de financiële steun van de Europese Commissie werd een consultant voor het project ingehuurd om de ontwikkeling van het programma op te starten in het begin van 2013. De consultant bestudeerde achtergrondinformatie, aanbevelingen van verschillende landen en bestaande tools voor de live sector uit Nederland en Frankrijk. De stuurgroep bracht een bezoek aan de Vlaamse Opera en aan de Bourla in Antwerpen om een zicht te krijgen op risicopreventie en praktijken in België. De eerste resultaten van dit onderzoek werden getest in april 2014, waarna besloten werd dat de tool nog niet klaar was voor publiek gebruik. Een tweede technische consultant werd erbij gehaald om de ontbrekende delen in te vullen.
Na een reeks consultaties en focusgroepen, werd besloten dat het beter was om twee tools te ontwikkelen: een OIRA tool voor zalen en instellingen en een andere applicatie voor

OIRA staat voor Online Interactive Risk Assessment. Het is een gratis webtool die helpt om een risicoanalyse te maken van de werkplek.

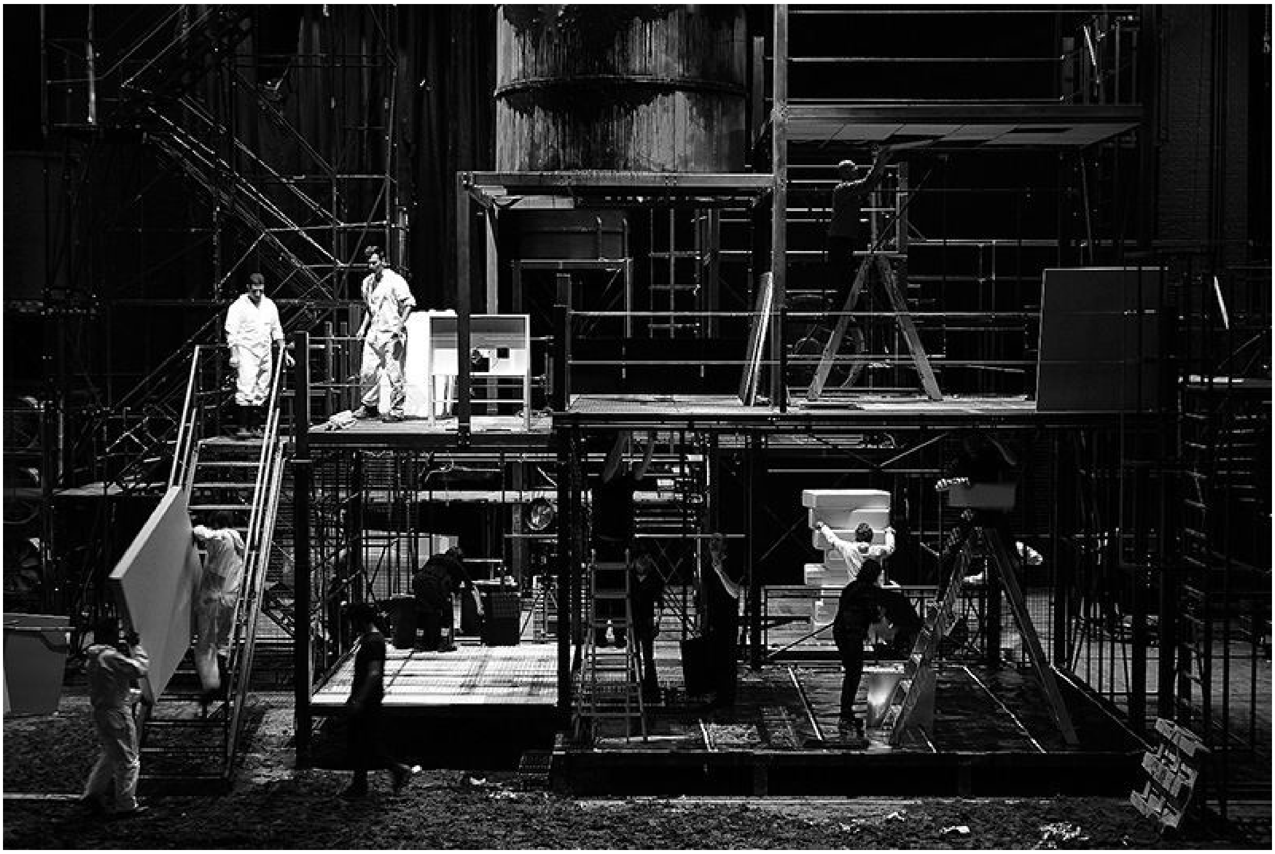

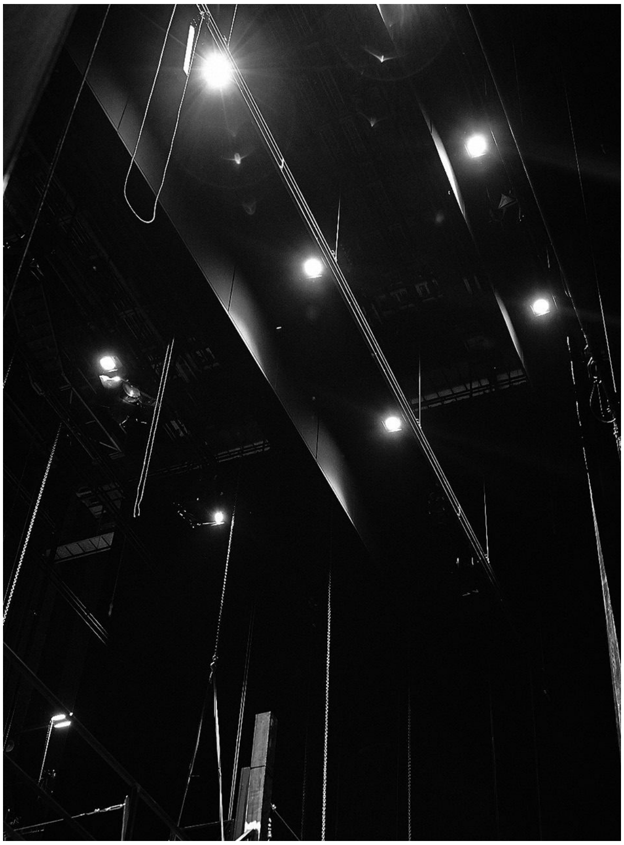

productiehuizen. De twee programma's zouden wel delen bevatten die naar elkaar verwijzen of elkaar aanvullen.
Iedereen die in de sector werkt, weet dat het vrijwel onmogelijk is om een programma te ontwikkelen dat met alle mogelijke risico's rekening houdt. Het is een nadeel vanwege de uiteenlopende situaties, producties, plaatsen, organisaties en spelers in de sector.
Bijgevolg zijn er noodzakelijke keuzes gemaakt over wat in te sluiten en wat weg te laten. Het ontwikkelingsteam heeft er altijd naar gestreefd om een gemeenschappelijke basis te vinden, een situatie die men regelmatig in de sector kan aantreffen. Het achterliggend idee was om een gemeenschappelijk plateau te creeëren in Europa, zodat toerende gezelschappen en zalen niet steeds weer van nul moeten beginnen, maar dat er een gelijk standpunt is om uit te vertrekken bij het uitvlooien van de details van een productie.
Het is belangrijk om te onderlijnen dat dit een Europees programma is en niet is bedoeld om specifieke nationale richtlijnen bij te sturen. Het refereert met andere woorden aan een Europees kader van veiligheid. Dat betekent ook dat je nog steeds moet uitkijken of er geen bijkomende nationale wetgeving is waar je productie aan moet voldoen.
Het OIRA programma is een uitstekende inleiding voor diegenen uit de sector die nog geen ervaring hebben met risicoanalyse. Daarom is er ook een opleidingsmodule ingebouwd en enkele testers uit het onderwijs hebben al aangegeven dat ze het willen gebruiken om hun studenten wegwijs te maken in preventie en veiligheid.
Het hoofddoel blijft wel om iedereen op alle niveau's van een productie aan te sporen om potentiële gevaren te identificeren en er de gepaste maatregelen voor te treffen.
De twee programma's kunnen worden gebruikt door eenieder wie veiligheidsrisico's wil onderzoeken in een artistieke omgeving of werkplaats. De tools zijn opgedeeld in modules die kunnen worden overgeslagen mochten ze niet van toepassing zijn voor jouw productie of theater. De gebruiker wordt gevraagd om risisco's te identificeren binnen de Arbo regelgeving, podiumbedrijvigheid, specifieke overwegingen voor performers, specifieke plaatsen in de locatie, speciale effecten etc. Het programma geeft je dan een reeks suggesties die je kan gebruiken om het risico te controleren. Je kan er ook je eigen actieplan mee maken, toegespitst op een locatie of een productie, taken toewijzen aan collega's en tijdschema's of budgetberekeningen maken aan de hand van het risico.
Er is geen nood aan een specifieke voorbereiding bij het gebruik van het programma, maar omdat veiligheid een gedeelde verantwoordelijkheid is binnen een organisatie, loont het om er over na te denken wie de risicoanalyse gaat uitvoeren of hoe iedereen bij het proces kan worden betrokken.
Interessant is ook dat je een login kan aanmaken, zonder dat je daarbij persoonlijke gegevens moet vrijgeven. Het proces dat je opstart, het actieplan en de rapporten die je aanmaakt, blijven dus anoniem. In tijden van inkrimpende privacy en databescherming is dat goed om weten. Het Europees agentschap voor veiligheid dat de ondersteuning van het programma doet, houdt alleen cijfers bij over het gebruik.
De Europese sociale partners sporen de sector aan om de Europese tools om te zetten in een nationale versie, met inbegrip van nationale of plaatselijke regels en in de taal van het land. Ze moedigen de sector ook aan om in de verschillende lidstaten initiatieven op te zetten voor training, ondersteuning en nuttige programma's om zo tot een echte preventiecultuur te komen.
Naast de Engelse versie wordt de Europese applicatie ook in het Spaans vertaald. Andere talen zijn voorlopig nog niet aan de orde, maar geïnteresseerden kunnen altijd contact opnemen met PEARLE* of EAEA om te kijken wat de mogelijkheden zijn om steun te krijgen bij het opstellen van een vertaling.
De tools zullen vanaf half september beschikbaar zijn via de link **www.oiraproject.eu/oira-tools** of via de websites van de partners.
De aandachtige Belgische gebruikers van de tools zullen wel plaatsen of situaties herkennen, daar foto's werden genomen in de Vlaamse Opera om risico's en maatregelen te illustreren.
Op het einde van het jaar zal de applicatie ook beschikbaar zijn voor smartphone of tablet. De sociale partners zullen ook de nodige publicaties doen in de komende maanden. STEPP-leden worden uiteraard op de hoogte gehouden.

"Het is belangrijk om te onderlijnen dat dit een Europees programma is en niet is bedoeld om specifieke nationale richtlijnen bij te sturen. Het refereert met andere woorden aan een Europees kader van veiligheid. Dat betekent ook dat je nog steeds moet uitkijken of er geen bijkomende nationale wetgeving is waar je productie aan moet voldoen.

Foto's © Simon van Ranst

BIJZONDERE CONSTRUCTIES

Eindeloze mogelijkheden

Teun van Thiel / AV & Entertainment Magazine

Steeds vaker wordt in evenementenland gevraagd om bijzondere oplossingen en constructies als het gaat om bijvoorbeeld podia. Er is namelijk nogal wat mogelijk en veel organisatoren willen zich onderscheiden. De bijzonderheden gaan van beweging tot variaties in hoogte en breedte en er zijn nogal wat partijen die daar aan kunnen bijdragen. Wij laten er zes aan het woord.

Stageco – Eddie Slotboom
"Wij merken de laatste tijd dat met name mainstages op de dancefestivals zich steeds meer proberen te onderscheiden. Goed voor ons natuurlijk, omdat het vaak gepaard gaat met een toenemende hoogte en breedte van de constructies. Nadeel is wel dat er soms nog te simpel over gedacht wordt. Want hoe hoger je gaat, hoe meer wind je vangt en hoe groter en dieper de constructie wordt. Daar komt nogal wat bij kijken. Het ligt er daarbij ook nog aan wat er allemaal in komt te hangen, ook dat wordt namelijk steeds meer. Op die manier krijg je uitdagende projecten die je wegzet."

"Budget is tegenwoordig vaak een beperkende factor. Het gevecht om de kaartjes is losgebarsten en je ziet dat de budgetten her en der onder druk staan. Veiligheid is daarnaast ook altijd een factor die meespeelt. Het maakt niet uit hoe duur of goedkoop iets is, het moet altijd veilig zijn. We komen in het veld nog wel eens wat minder veilige situaties tegen. Dan lopen we langs constructies waar wij toch onze vraagtekens bij zetten. Is er dan rekening gehouden met de mensen die erop komen? Is het decor te verwijderen als het bijvoorbeeld echt hard gaat waaien? Zeg het maar."

"Het is tegenwoordig vaak vooral ook groot en hoog. De moeilijkheid daarin is dat alles op wind berekend wordt. Je moet de maatregelen van je constructie en je veiligheidsplan zo maken dat je kan ingrijpen als de wind harder gaat dan gepland was. Ga je ontruimen, ga je ontmantelen, hoeveel tijd heb je daarvoor? En hoe hoger de constructie, hoe moeilijker het wordt. Een aantal partijen is daar heel erg mee bezig en heeft duidelijke plannen op dat gebied. Die zorgen dat ze bijvoorbeeld makkelijk zeilen kunnen laten zakken om de wind door te laten. Dat zijn dingen waar wij mee bezig zijn wanneer de zomer er aankomt, met bijvoorbeeld grote festivals als Defqon, Emporium en Mysteryland in het vooruitzicht. Mooie en grote dingen waar dus heel wat bij komt kijken."

"We hebben bij Stageco een windmeter app ontwikkeld, die verkrijgbaar is in de verschillende Appstores. De windmeters die op onze constructies staan, communiceren met een website die we gelinkt hebben naar een app die je met je telefoon kan raadplegen. Je kan exact zien hoe hard het op dat moment in die constructie waait. Bovendien kan je een overzicht van de drie omliggende weerstations van de KNMI zien."

Xlnt Advanced Technologies – Marc Van Der Wel, Director Of Sales & Marketing
"CyberHoist is de wereldwijd bekende geautomatiseerde

kettingtakel voor live entertainment motion control toepassingen. In eerste instantie startten wij deze ontwikkeling in de Ampco Flashlight Rental-organisatie. Onze ambitie vanaf de start was om vooruitstrevend te zijn op het gebied van geautomatiseerde bewegingstechniek; anders dan de bestaande leveranciers van aangepaste standaard kettingtakels, maken wij deze specifieke takels en besturing zelf. We zijn vroeg in 2000 gaan ontwikkelen en kwamen uiteindelijk in 2003 met deze inmiddels wereldwijd bekende CyberHoist op de markt. Het eerste project was het Eurovisie Song Festival in Riga, Letland, een tv-productie waar een paar honderd miljoen mensen naar kijken... CyberHoist is een motion-oplossing die is gebaseerd op heel veel kennis en ervaring uit de verhuur. Object gerelateerde 2D- en 3D-bewegingen, daar draait het om. Het bleek zo'n interessante vinding te zijn – inmiddels is onlangs de CyberHoist II uitgebracht – dat in 2006 werd besloten hiervoor een apart verkoop- en supportbedrijf op te richten: XLNT Advanced Technologies."

"Met dit systeem hoef je niet elke afzonderlijke takel te vertellen wat er moet gebeuren, maar programmeer je in één keer een object dat door één of meerdere takels wordt bewogen in een 2D- of 3D-ruimte. Het systeem is inmiddels wereldwijd bekend en is bijvoorbeeld al gebruikt door toerende artiesten als Madonna, Coldplay, Rihanna en Paul McCartney. Het is plug & play, d.w.z. aansluiten en direct programmeren van objecten en cues, zoals op een lichttafel. Je programmeert de cues en cuelist één keer voor je show en je kan ze daarna aan de hand van de hoogte van de locatie overal toepassen. Het reizen is zeer eenvoudig en bedrijfszeker. Het ontwerp is bovendien van een hoog veiligheidsniveau."

"XLNT Advanced Technologies is voorloper op het gebied van geautomatiseerde beweging. Wat Nederlanders altijd goed kunnen, is heel efficiënt technisch produceren van shows en evenementen. In een korte tijd iets toch op een goede en veilige manier doen. Met die ervaring in het achterhoofd werd de software voor CyberHoist ontwikkeld. Tweeweg-communicatie binnen het gehele systeem voor operationele en veiligheidsfeedback, zodat je daarop kan anticiperen. De vraag naar bijzondere oplossingen groeit behoorlijk. Bezoekers van een event verwachten steeds meer spektakel. Elke ontwerper en producent wil natuurlijks iets unieks creeëren op. Daar probeer je dan op in te spelen, zodat met onze standaard techniek de bijzondere wens van de klant wordt vervuld. Hij moet op de meest eenvoudige manier iets unieks kunnen laten zien. Dat kan met deze oplossing."

"We bieden een premium motion control systeem, maar dat moet je wel altijd waar blijven maken. Het is een combinatie van een goed product met de juiste mensen die service en

ondersteuning bieden. Waarmee je het onderscheid kan maken? Het moet mooi bewegen, veel mogelijkheden bieden, kwalitatief goed en altijd veilig zijn. Dat is wat wij leveren."

Gigant International – Tom Tops
"Wij merken, met de dance evenementen voorop, dat decors en special effects steeds belangrijker worden. Juist omdat er zo'n groot aanbod is op dat gebied, probeert ieder festival zich te onderscheiden. Voorheen gebeurde dat vaak met de line-up, maar tegenwoordig met het decor. Dat heeft voor ons als constructiebouwer vergaande gevolgen, omdat de constructies creatiever worden. Dat hoeft niet eens per definitie te betekenen dat het groter en hoger moet, maar kan ook betekenen dat we veel meer speciale of maatwerk materialen moeten inzetten. Voor de bezoeker is de thematisering en de beleving veel belangrijker geworden en dat zie je terug in het decor en de constructies en natuurlijk ook de aankleding van het hele terrein."

"De laatste jaren hebben wij een enorm gamma aan speciale items ontwikkeld. Dan heb ik het bijvoorbeeld over een grote hoeveelheid vloeren in allerlei vormen, soorten en maten. Ook hebben we veel overkappingsmogelijkheden. We hebben ook de vraag zien stijgen om bijvoorbeeld decorstukken veilig te monteren op de Layherconstructie. Ook hiervoor hebben we dus veel tools en items ontwikkeld."

"Sinds de komst van de NPR 8020-50 en NPR 8020-51 is duidelijk geworden bij welke partijen welke verantwoordelijkheden liggen. Dat is merkbaar in de markt en dat is een goede ontwikkeling. Technisch is niet alles mogelijk, maar er kan wel heel veel. Het belangrijkste is om een goed en compleet beeld te krijgen van het gebruik van een constructie. We proberen

"Wij merken, met de dance evenementen voorop, dat decors en special effects steeds belangrijker worden. Juist omdat er zo'n groot aanbod is op dat gebied, probeert ieder festival zich te onderscheiden."

daarop een passende en veilige constructie te bouwen. Veiligheid is de belangrijkste standaard, anders bouwen we niet. Klanten moeten er vanuit kunnen gaan dat hun leveranciers volgens de gestelde veiligheidsnormen bouwen en opleveren. Budget mag nooit een reden zijn om een constructie niet of minder veilig te bouwen."

The Whole Sha-Bang – Arjen Hofma
"We zijn vooral veel werkzaam buiten Nederland en merken ook daar dat er steeds vaker beweging wordt bedacht bij een show. Voorheen was dat vooral 'iets extra's', maar nu is het vaak meteen al onderdeel van een show. Het is bovendien steeds groter en zwaarder wat er allemaal bewogen moet worden."

"Wij vertalen voor onze opdrachtgevers hun wensen in een technisch realistisch plaatje en denken in dit traject ook mee of iets financieel haalbaar is. We zoeken per project de beste materialen en leveranciers en bereiden de hele bewegingsarchitectuur productietechnisch voor. Ze kloppen bij ons aan om in een vroeg stadium te zien of iets realiseerbaar is. Ze vragen of we mee willen denken en soms kan je dan aangeven dat met een kleine wijziging of een andere opzet nog veel meer mogelijk is dan ze voor ogen hadden."

"Uiteraard staat veiligheid altijd op de eerste plaats, maar het is niet altijd grensbepalend. Bij een waanzinnig ontwerp zal het eerder een budgetverhaal worden, wanneer iets op maat gemaakt moet worden."

"Qlimax 2014 was een mooi voorbeeld van ons werk. Het was niet zozeer een bijzonder constructie - het waren 12 trussen, ieder aan 2 takels - maar de mogelijkheden waren enorm. Er konden zoveel posities gemaakt worden, horizontaal, diagonaal, 12part, 6part, 4part, 3part, 2part. We konden blijven verzinnen, bij elke look die we maakten, kwamen we op meerdere ideeën van wat ook nog gaaf zou zijn."

"Bij een corporate event waren we heel vroeg bij het project betrokken om mee te denken over de props die gevlogen moesten worden, sommigen met danseressen erop of erin. Zo konden we al vroeg meedenken met wat wel en niet kon. Met de riggingpartij dachten we mee over het maingrid, zodat we de kleine ruimte optimaal konden benutten en alle bedachte props gebruikt konden worden. Nu zijn we in opdracht van Livetime Productions bezig met een show waarbij meerdere grote aerial acts uit het niets tevoorschijn moeten komen. Doordat we vroeg betrokken zijn, kunnen we nog aanpassingen voorstellen in het ontwerp die het makkelijker of zelfs überhaupt mogelijk maken dit te realiseren."

Neo Event Engineering – Bertwin Brouwers
"Volgens mij worden de wensen niet per se groter, maar

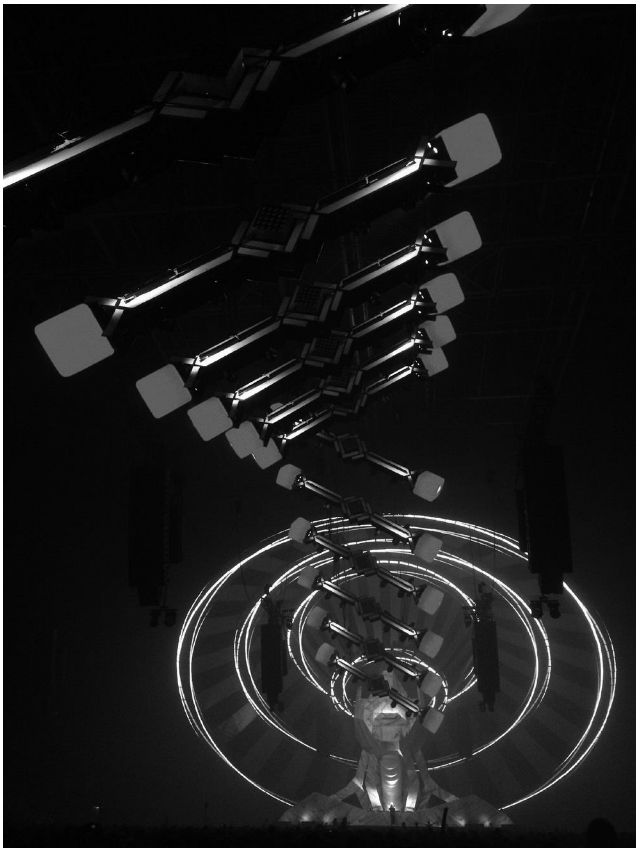

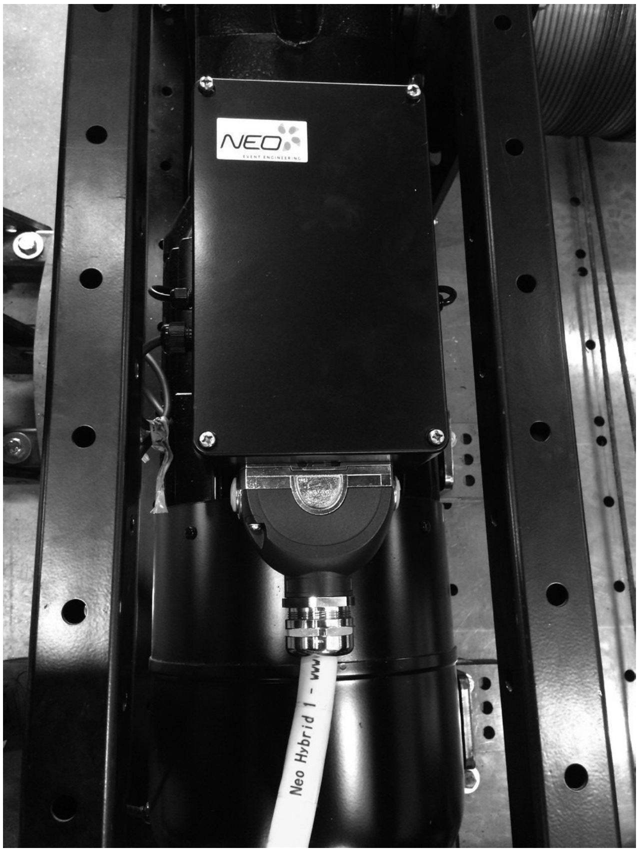

AS BIG AS THE SKY
DE CAMERA OBSCURA ANDERS BEKEKEN
StretchTulle dome // Designer: Ai Weiwei // © Ada Nieuwendijk
ShowTex
AMAZING STAGE FABRICS IN MOTION
NIEUWE WEBSITE! WWW.SHOWTEX.COM
ShowTex België nv • info@showtex.com • www.showtexrental.com

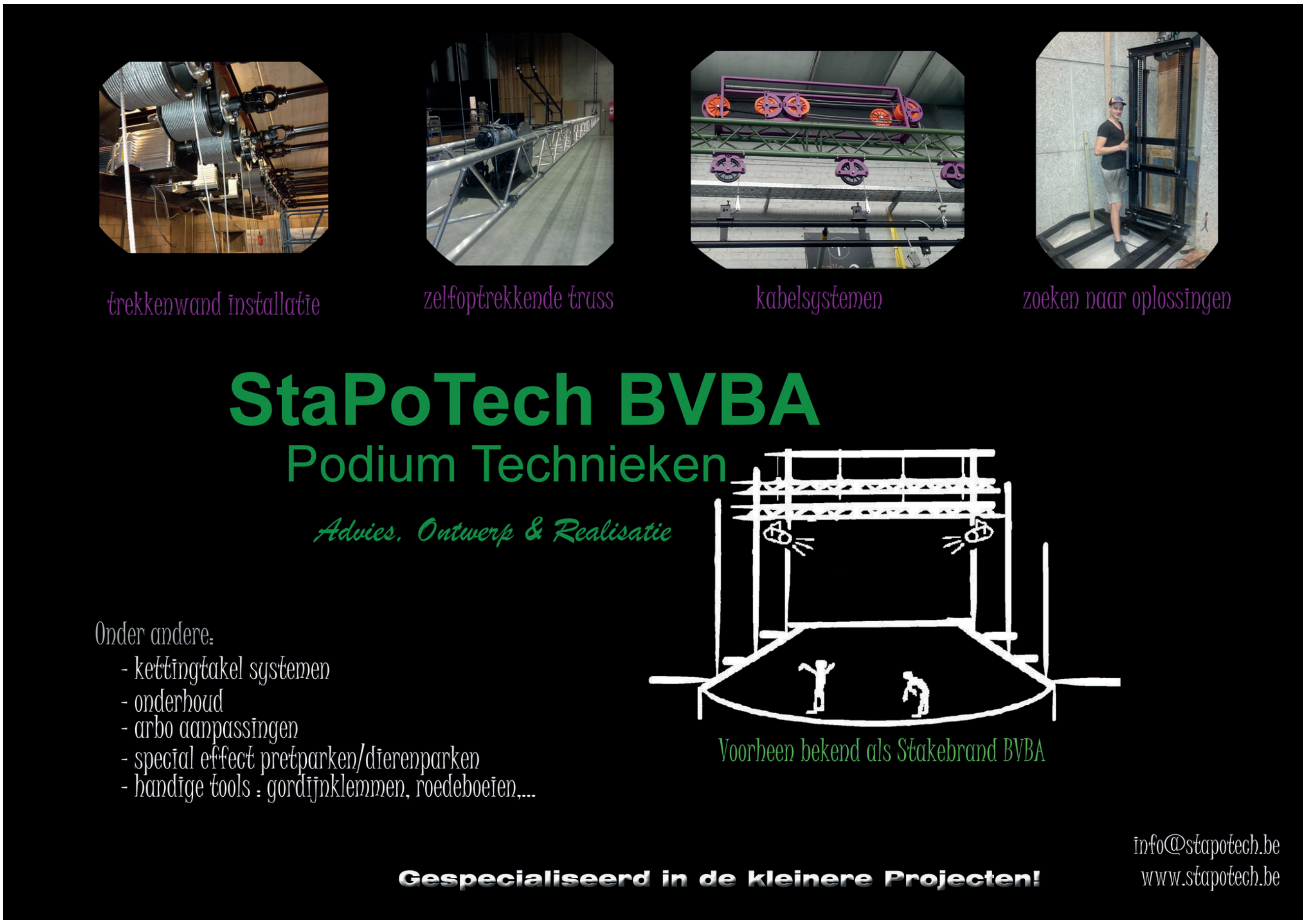
trekkenwand installatie
zelfoptrekkende truss
kabelsystemen
zoeken naar oplossingen
StaPoTech BVBA
Podium Technieken
Advies, Ontwerp & Realisatie
Onder andere:
- kettingtakel systemen
- onderhoud
- arbo aanpassingen
- special effect pretparken/dierenparken
- handige tools : gordijnklemmen, roedeboeien,...
Voorheen bekend als Stakebrand BVBA
Gespecialiseerd in de kleinere Projecten!
info@stapotech.be
www.stapotech.be

worden de technische mogelijkheden steeds uitgebreider en/of commercieel interessanter. Daardoor wordt de inzet van een beoogd effect realistischer. Verder zijn er ook op het gebied van veiligheid en betrouwbaarheid - van oudsher toch de zwakkere punten in de motion - steeds ontwikkelingen, waardoor creatieven en producenten steeds vaker de stap kunnen nemen."

"Neo is als één van de weinige partijen in de branche echt gespecialiseerd in de beweegtechniek en dat, in combinatie met onze jarenlange ervaring, zorgt ervoor dat we technisch functionele oplossingen kunnen bieden waarin rekening is gehouden met de overige facetten die komen kijken bij een productie. Wanneer je bijvoorbeeld bij de maatvoering van een element rekening houdt met veelvoorkomende maten in de podium(constructie)bouw of bijvoorbeeld montagemogelijkheden voor decor en aankleding, dan zijn veel uitdagingen al opgelost voordat ze ontstaan. Uiteindelijk wordt het eindresultaat bepaald door de combinatie van de inspanningen van de betrokken partijen. Wanneer een prachtig zwevend videopaneel lelijk is afgewerkt, dan is het totaalbeeld voor de toeschouwer misschien toch niet alleen positief."

"Natuurlijk kan er altijd en om wat voor reden ook wat mislopen, maar door een solide technische voorbereiding in combinatie met een grondige kennis van zaken kan de kans hierop worden geminimaliseerd. "

"Er wordt nog wel eens (te) licht gedacht over de toepassing van beweegtechniek in onze branche. Op het eerste zicht lijkt het of met een geleideprofiel en een aandrijving een beweging van een object snel (en goedkoop) genoeg gerealiseerd kan worden, maar naast de technische functionaliteit zijn veiligheid en betrouwbaarheid natuurlijk de absolute hoofdrolspelers. Wat gebeurt er met een systeem wanneer zich een onvoorziene situatie voordoet? Vaak is het ook zo, en dit dan wellicht in tegenstelling tot industriële toepassingen, dat er maar één 'moment suprême' is waarop de techniek moet functioneren. Of dit nu de spectaculaire

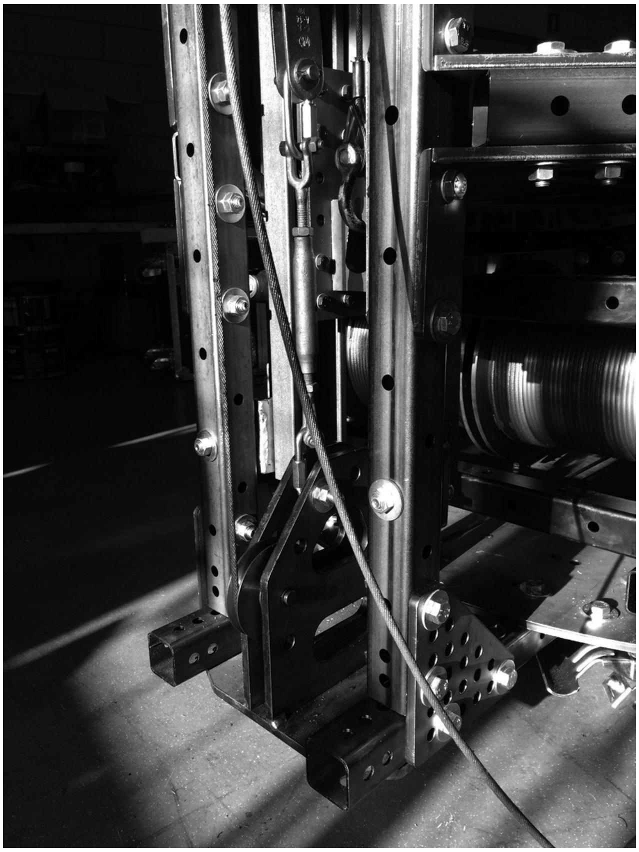

opkomst is van de superster of de introductie van het nieuwe model van een mooi automerk. Natuurlijk kan er altijd en om wat voor reden ook wat mislopen, maar door een solide technische voorbereiding in combinatie met een grondige kennis van zaken kan de kans hierop worden geminimaliseerd. Helaas zijn er voldoende voorbeelden te noemen van situaties waar dit niet goed liep."

"Ervaring leert dat de industrieel geldende regelgeving wel een goede houvast biedt, maar vaak niet op de letter realiseerbaar in onze branche, al is het maar omdat de tijd ontbreekt om de voorgeschreven procedures en protocollen te doorlopen. Dit is al zo sinds de eerste jaren dat wij meewerkten in bijvoorbeeld de steiger(constructie)bouw. Een productie is op de keper beschouwd de realisatie van een (zeer) tijdelijke situatie in een vaak extreem korte periode en het zal dan altijd lastig blijven om solide en algemeen toepasbare regelgeving op te stellen. Toch zijn er structurele verbeteringen aan te wijzen op dit gebied over de afgelopen jaren. Diverse partijen in onze branche zijn ondertussen ISO en/of VCA gecertificeerd en het voorbereidend teken- en rekenwerk is tegenwoordig vaak veel beter voor elkaar dan een aantal jaren geleden. Veel partijen zien nu juist de voordelen van het goed voorbereid op pad gaan, waar dat in het verleden nog wel eens gezien werd als onzinnig lastig en bureaucratisch. Het ontbreken van de (volledige) wettelijke

regelgeving is voor de echte vakmensen uit onze branche geen reden om onveilig of onprofessioneel te werk te gaan."

"We zijn continu bezig met de ontwikkeling van ons Neo e-Motion Technology. Dit systeem bestaat uit een steeds groeiend aantal modulaire basiscomponenten waarmee de gewenste technische resultaten kunnen worden gerealiseerd. Voorbeelden hiervan zijn een GRS 2500 railsysteem waarbij een aantal wagens op positie en snelheid gestuurd over een track kan worden bewogen, of bijvoorbeeld de Neo Starwinch die als aandrijving kan dienen voor een supersnel hefplatform in iedere gewenste vorm of afmeting, maar ook om een grote, vriendelijke sneeuwman rustig rondjes te laten draaien als eyecatcher op een winterevenement. De mogelijkheden zijn eindeloos!"

Wicreations – Hans Willems
"Er is altijd een creatieve vraag naar innovatie. Evenementen voelen de druk om elk jaar weer net wat vernieuwender te zijn dan het jaar ervoor. Vernieuwend is ons vakgebied vaak een synoniem voor spectaculairder. De vraag bepaalt in onze industrie, dus zijn we genoodzaakt deze innovaties te volgen en liefst zelfs een stapje voor te zijn."

"Onze meerwaarde is dat we een organisatie in de breedte zijn. We kunnen een project aan van A tot Z, van idee over engineering en fabricatie tot installatie en dit alles in-house uitgevoerd. De korte communicatielijnen en lead tijden die daardoor mogelijk worden, vertalen zich in een kwaliteitsvol resultaat. We beheersen een scala aan specialismen en kunnen terugvallen op veel ervaring in deze sector, samen met een inventaris van allerlei hightech technieken die ons in staat stellen om snel en adequaat turn-key oplossingen aan te bieden."

"Vaker dan ons lief is komen we nog rommel tegen binnen ons vakgebied. Wanneer budget het enige criterium wordt, merken we dat sommige uitvoerders in het proces wel eens voor verrassingen komen te staan en dan proberen te besparen in de uitvoering. Dit is helaas steeds zichtbaar in het resultaat en zorgt dikwijls voor minder veilige situaties."

"De sky is the limit, wordt vaak gezegd. Dit klopt in ons vak grotendeels. Er bestaan zeker technische limieten aan wat er kan en niet kan. Er valt niet te spotten met de wetten van de fysica, maar in de overgrote meerderheid van de projecten lopen we veel eerder tegen tijdslimieten of budgetlimieten aan. Veiligheid is daarnaast niet onderhandelbaar! Dus dat is sowieso steeds een uitgangspunt."

"De drang om te innoveren is er en zal er altijd zijn. Het is onderdeel van het essentiële in de mens om steeds meer te willen en meer te verwachten. We doen er alles aan om deze ontwikkelingen steeds voor te zijn door zelf te inventariseren welke technieken beschikbaar komen op de markt. Los daarvan blijven we benieuwd welke richtingen de creatieven de komende jaren uitgaan en welke gekke ideeën we in onze mailbox mogen ontvangen."

SHAPE YOUR SOUND

Bose **F1 Model 812** Flexible Array Loudspeaker

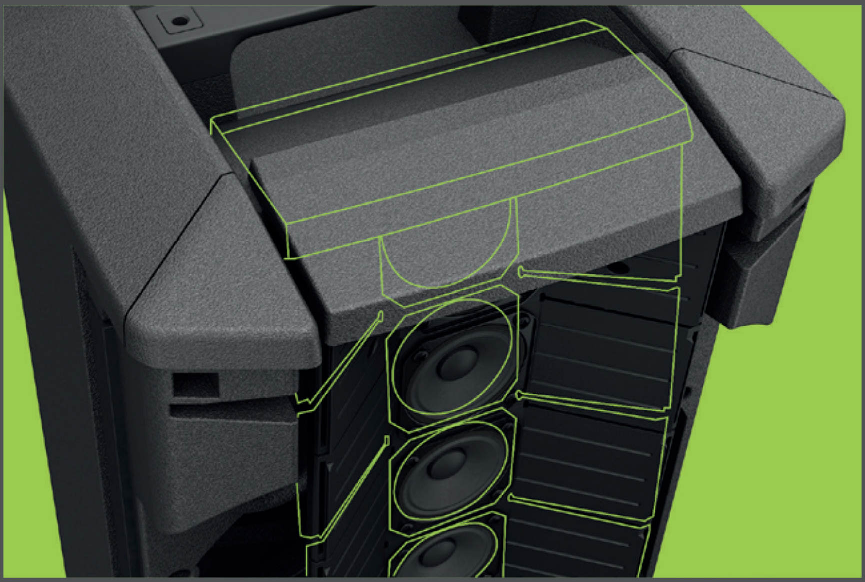

1 speaker. 4 coverage patterns.

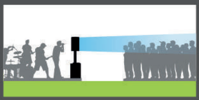

STRAIGHT

J

REVERSE J

C

Introducing the first portable loudspeaker that lets you easily control the vertical coverage—so wherever you play, more music reaches more people directly. The Bose F1 Model 812 Flexible Array Loudspeaker's revolutionary flexible array lets you manually select from four coverage patterns, allowing you to adapt your PA to the room. Plus, the loudspeaker and subwoofer provide a combined 2,000 watts of power, giving you the output and impact for almost any application. Your audience won't believe their ears.

Bose.com/F1

BOSE®
Better sound through research®

PQ
2015

Foto's © Jo Klaps

COMING

20 APPS VOOR PODIUMTECHNICI

Maud Mentink

In een vorig STEPP magazine bespraken we een eerste reeks apps voor podiumtechnici. Dit is een overzicht van een tweede selectie.

Meer dan twintig theatertechnici deelden hun ervaringen met apps. Dat leverde een mooie mix op van allerlei verschillende hulpmiddelen. Met natuurlijk ook de nodige waarschuwingen, zeker op het gebied van video- en hijstechniek. Zorg ervoor dat je weet wat je berekent en ga zorgvuldig om met toepassingen ervan. Ook voor deze verzameling geldt dat we de merkgebonden hulpmiddelen, die vaak dienst doen als afstandsbediening, buiten beschouwing laten. Heb je opmerkingen of aanvullingen, mail dan naar info@stepp.be.

Lighting Designer

- Van Clayton Combe
- Alleen voor iOS
- 24,99 euro

Met deze app, die je zowel op je iPhone als iPad kan activeren, maak je in een handomdraai een lichtplan. Laad een afbeelding in of teken zelf je plattegrond. Kies vervolgens je spots uit een bibliotheek met 700 armaturen. Bij ieder armatuur kan je details vermelden zoals de gewenste wattage, de lens of het DMX-adres. Groepen armaturen kan je labelen. Extra trussen nodig om je licht in te hangen of wil je een bank of acteur uitlichten? Geen probleem. Ook deze objecten zijn onderdeel van de bibliotheek en kunnen gemakkelijk worden toegevoegd. Wil je een armatuur gebruiken die nog niet in de bibliotheek is opgenomen, dan kun je de maker mailen met een verzoek deze toe te voegen.
Naast deze persoonlijke service biedt de app de mogelijkheden om verschillende shows op te slaan, data van de montageweek en speellijst toe te voegen en de crew te vermelden. Alle materialen die je gebruikt in de tekening komen automatisch op een materiaallijst te staan die je zelf nog kan uitbreiden met extra benodigdheden, zoals bekabeling. Vervolgens e-mail je het lichtplan met één druk op de knop naar de rest van de crew. Lighting Designer biedt niet alleen een uitkomst voor lichtontwerpers in de concert- en theatersector. Ook ontwerpers in de film- en televisiewereld maken gretig gebruik van de app.

Barbizon

- Van Useful Development, Inc.
- Voor iOS en Android
- gratis

De app van leverancier Barbizon is hét digitale naslagwerk voor alles wat met licht en elektriciteit te maken heeft. Je vindt er informatie over bijvoorbeeld verschillende lichtarmaturen, kabels, lampen, kleuren, knopen, gewichten, gobomaten van alle merken en kabelschema's. Natuurlijk vind je met deze app ook de dichtstbijzijnde Barbizon leverancier.

Lampy

- Van Nick Shearer
- Alleen voor iOS
- gratis

Lampy bezit een aantal calculators waar lichttechnici en ontwerpers snel mee aan de slag kunnen. Reken bijvoorbeeld je DMX-adressen uit en de bijhorende dipswitch instellingen of gebruik de calculator om stroom om te rekenen. De simpele interface garandeert een groot gebruikersgemak.

Stagehand

- Van Patrick Angle
- Alleen voor iOS
- gratis

De app Stagehand geeft een overzicht van meer dan 700 kleurenfilters van zowel Lee, Roscolux en Apollo. Zoek op kleurnummer, naam, beschrijving of kies uit het kleurwiel de juiste kleurfilter. De waarden van de filter worden aangegeven in RGB (Red, Green, Blue) en HSL (Hue, Saturation, Lightness). De maker van deze app is zelf ook lichttechnicus en –ontwerper. Hij ontwikkelde deze app vanuit zijn eigen behoefte aan een digitaal naslagwerk bij het maken van zijn lichtontwerpen.

SafeNoise

- Van Cauberg-Huygen
- Alleen voor iOS
- gratis

Gedurende de dag of tijdens ons werk worden we al snel belast met harde geluiden of een langdurig hoog geluidsniveau. Deze app legt de gevaren daarvan bloot. Met Safenoise meet je je geluidsbelasting over een hele dag en krijg je inzicht

in zowel het gemiddelde geluidsniveau, als de maximale en huidige belasting. De app geeft daarnaast ook aan hoe lang je in het gemiddelde geluidsniveau mag verblijven zonder gehoorschade op te lopen. SafeNoise heeft een meetbereik van 50 tot 105 dB(A) en kan de meetgegevens opslaan in een dagboek. Uiteraard kan je deze gegevens gemakkelijk mailen en verwerken in andere programma's.
SafeNoise is gekalibreerd voor de iPhone 4 en iPhone 5 met iOS6. Voor correcte meetresultaten met andere toestellen wordt aangeraden om deze met behulp van een geluidsmeter zelf te kalibreren.

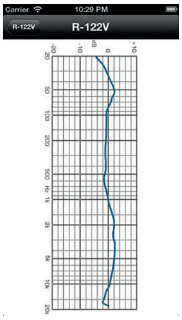

MicLopedia: Microphone Encyclopedia

- Van Terence Palmer
- Alleen voor iOS
- gratis

Een microfoon database in app-vorm. Vind gemakkelijk de juiste microfoon voor een live performance, tv-uitzending, radio of opname in een studio.

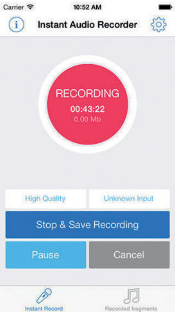

Instant Audio Recorder Lite

- Van Wim de Nood
- Alleen voor iOS
- gratis /2,99 euro upgrade

Met deze app maak je snel een geluidsopname waarbij je kan kiezen voor een lage, gemiddelde of hoge geluidskwaliteit. Daarnaast kan je kiezen welke microfoon je wil gebruiken voor de opname (de iPhone 5 heeft er bijvoorbeeld drie) en na afloop kan je deze gemakkelijk delen. Gebruikers zijn vooral te spreken over de kwaliteit van de opnames. De gratis versie kan vijf opnames maken, daarna is een upgrade vereist.

AltiSpace – Convolution Reverb

- Van iMusicAlbum
- Alleen voor iOS
- 6,99 euro

De app AltiSpace biedt een bibliotheek met 350 verschillende convolutiegalmen (sample van een ruimte, gemeten door de impulsrespons op een kort en hard geluid zoals een klap). Deze zijn overgenomen van meer dan twintig professionele apparaten en bieden samples van ruimtes zoals grote hallen of kleine kamers. Je kunt ook zelf een convolutiegalm toevoegen aan de bibliotheek.
AltiSpace is te gebruiken in combinatie met andere geluidsapparatuur voor het real-time versterken van geluid en is inzetbaar voor zowel studio-opnames of live performances.

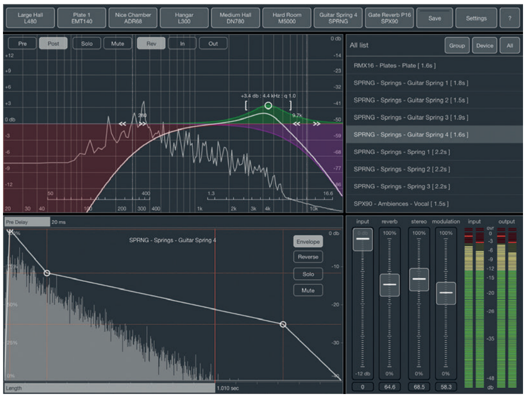

Het eindresultaat is volgens geluidstechnici van hoge kwaliteit. Dus voor de producties met minimale budgetten, waar dergelijke galmen niet standaard in de geluidstafel voorkomen, een mooie uitkomst. Let wel op dat je zelf even de juiste kabels soldeert om je telefoon aan te sluiten op de geluidstafel.

V-Control Pro

- Van Neyrinck
- Alleen voor iOS
- 49,99 euro

V-Control Pro vormt de uitzondering op onze regel om geen apps te behandelen die als afstandsbediening fungeren. Deze app van Neyrinck is namelijk een multi-touch control surface voor verschillende DAW's (Digital Audio Workstation) zoals bijvoorbeeld Pro Tools, Logic 9 en Cubase/Nuendo. De interface is vergelijkbaar met het programma dat je gebruikt, zodat je niet hoeft te leren werken met een nieuwe interface. De app communiceert door middel van wifi en is te gebruiken op de iPad of iPad mini. De specificaties en eigenschappen zijn afhankelijk van het programma waarvoor je de app gebruikt.

Acoustics Engineering Pack

- Van Sparkle Solutions
- Alleen voor Android
- 3,14 euro

Met 94 calculators op het gebied van geluidsengineering

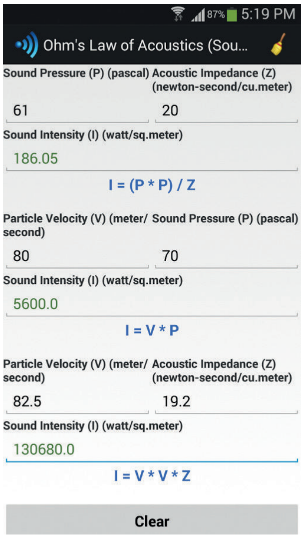

geeft deze app een goede dekking van alle mogelijke rekensommen die je als geluidstechnicus wil maken. Bereken resonanties van ruimtes, de galmtijd, beschik over meerdere SPL-meters of laat Acoustics het geluid converteren van golflengte naar frequentie en weer terug. Het is nog maar een kleine greep uit het ruime assortiment van de calculators die deze app te bieden heeft.

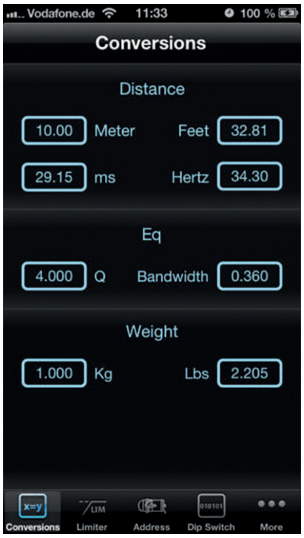

LiveToolkit

- Van Andreas Zeh
- Alleen voor iOS
- 9,99 euro

LiveToolkit is zeer geschikt voor de licht- en of geluidstechnicus die tourt met een band of ensemble. Voor de geluidstechnicus biedt LiveToolkit een aantal calculators om direct de delaytijden en PA-instellingen te berekenen. De lichttechnicus berekent de adressen voor de lichtarmaturen gebaseerd op het aantal armaturen, de aanwezige kanalen en het eerste adres. Ook beschikt LiveToolkit over een dipswitch calculator om het juiste DMX-adres in te stellen. Daarnaast biedt de app nog een aantal algemene calculators met betrekking tot elektriciteit.

Go Button

- Van Figure 53
- Alleen voor iOS
- 39,99 euro

De makers van Qlab hebben een app ontworpen waarin je je audiobestanden voor een voorstelling kan verzamelen. Eerder bespraken we de app SoundCue (van Paul Green, 13,99) met dezelfde features. Maar waar bij SoundCue de verschillende audiofragmenten onder verschillende knoppen zitten, kun je bij Go Button werken met cuelijsten. Met extra voordeel dat je hier ook opmerkingen kan plaatsen bij de verschillende fragmenten, dus bijvoorbeeld een herinnering aan een visuele

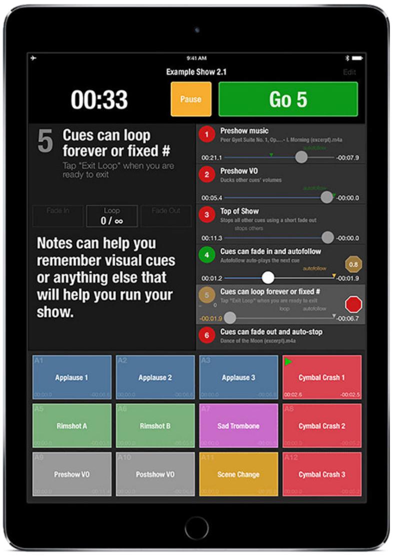

cue. Voor iedere cue kan je aangepaste instellingen opslaan, je kan er meerdere tegelijkertijd geven en er zit geen limiet aan het aantal cue-lijsten of shows dat je kan programmeren. Daarnaast ondersteunt deze app AirPlay en Bluetooth audio streaming en is de app te gebruiken op zowel de iPhone, iPad als iPod touch.

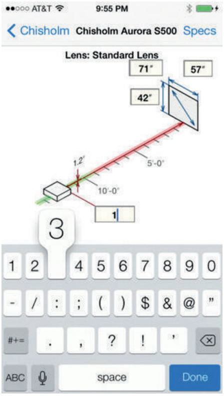

ProjectorPro

- Van ProjectorCentral
- Alleen voor iOS
- 1,99 euro

Het bedrijf ProjectorCentral creëerde een app met dezelfde functie als hun online calculator: bereken de benodigde projectorafstand, schermafmetingen en lens. Handig aan deze app is vooral het brede assortiment aan projectoren dat ProjectorCentral voert. Bijna alle merken en types kan je hier vinden (inclusief de meeste Chinese C-merken).

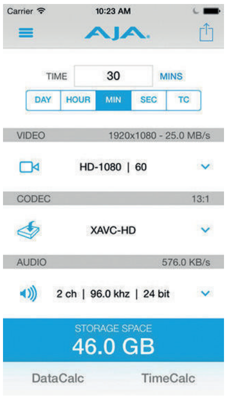

AJA DataCalc

- Van AJA Video Systems, Inc.
- Alleen voor iOS
- gratis

Deze app van AJA Video Systems berekent de benodigde opslagruimte bij een bepaalde hoeveelheid aan data. Voer in hoeveel dagen, uren, minuten of seconden aan filmmateriaal je wil opslaan en de benodigde gegevens worden voor je berekend. De app werkt met de bestandstypen Apple ProRes, DVCProHD, HDV, XDCAM, DV, CineForm, REDCODE, Avid DNxHD, Apple Intermediate, 16 bit RGB en RGBA.

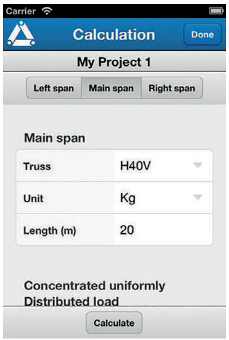

Prolyte Kylo

- Van Firm IT
- Alleen voor iOS
- gratis

Riggers zijn voorzichtig als het op apps aankomt. De meeste zijn met hun commerciële insteek vaak duur en niet accuraat (genoeg). Vorige keer behandelden we de app Bridle (van Production Innovators v.o.f., 14,49). Het is de enige app die door The Association of Riggers and Grounders in Holland (ARGH!) wordt bejubeld. Daarnaast is er de app van leverancier Prolyte die, op de voorwaarde dat je kennis hebt van hijstechniek, een handig hulpmiddel kan zijn. Het is namelijk de enige app (naast Bridle) die rekening houdt met de interactie tussen de maximale momenten en dwarskrachten. Apps als A-Beam, van een paar euro, doen dat bijvoorbeeld niet. Prolyte Kylo voorziet in een bibliotheek met materialen uit hun eigen assortiment en houdt in de berekeningen van de buigende momenten en dwarskrachten ook rekening met de belastbaarheid daarvan. Iets dat ook in andere apps niet gebeurt. LET OP: de app is onder constructie omdat de rekenregels zijn veranderd. Prolyte verwacht dat de app na de zomer de juiste uitkomsten kan geven volgens de EC9 berekeningen.

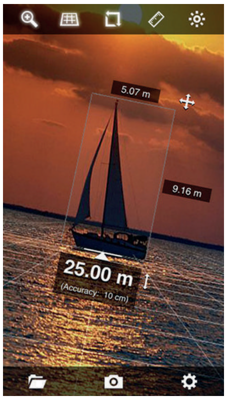

EasyMeasure – Afstanden meten met je camera!

- Van Caramba App Development
- Voor iOS en Android
- gratis

Voer de hoogte in van je telefoon, deze app meet vervolgens de afstand tot een bepaald object door gebruik te maken van jouw camera. Met in-app aankopen (van 2,99 en 0,99) kun je de functionaliteit uitbreiden. EasyMeasure rekent dan ook de hoogte en breedte van het object uit. Het is mogelijk je apparaat te kalibreren en afbeeldingen te maken van het meetresultaat, waardoor je deze gemakkelijk met collega's kan delen.

Theatre Words CE (of GE)

- Van Helitera AB
- Voor iOS en Android
- 33,99 euro (of 38,99 euro)

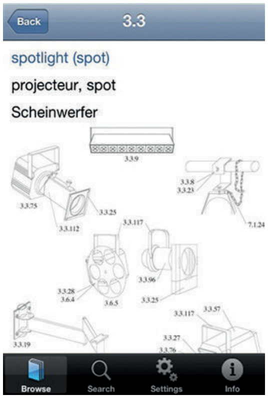

We kennen Theatre Words van de boekjes waarin 1258 theaterwoorden worden vertaald naar vierentwintig verschillende talen. Deze zijn er nu ook in een app-vorm. Zoek op alfabet of gebruik de verschillende categorieën (zoals toneel, licht of geluid) waar je met behulp van 473 tekeningen de juiste woorden of materialen vindt. In de Gold Edition (GE) vind je alle 24 talen. In de iets goedkopere editie van Central Europe (CE) vind je de talen Nederlands, Bulgaars, Tsjechisch, Engels, Frans, Duits, Hongaars, Pools, Russisch, Siberisch en Slowaaks. Er zijn nog enkele andere versies, maar die vertalen niet van of naar het Nederlands, dus die laten we hier verder buiten beschouwing. De app werkt offline en behoeft dus geen netwerktoegang.

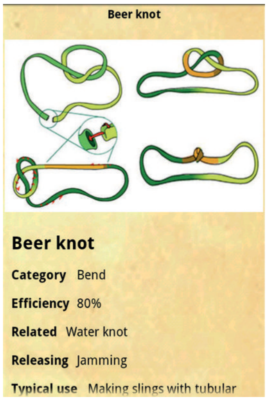

Knots Guide

- Van Max Soderstrom / Van SusaSoftX
- Voor iOS / Android
- gratis

De Knots Guide is een naslagwerk met informatie over het leggen van 92 verschillende knopen. Aan de hand van tien categorieën zoals bijvoorbeeld 'bend knots', 'binding knots' en 'climbing knots', vind je snel de knoop die je nodig hebt.

iStage – All Access

- Van iStage LLC
- Voor iOS
- 0,99 euro

De app iStage is, zeker gezien het kleine prijsje, een interessante voor de reizende- en producerende technici. iStage voorziet in technische informatie van meer dan 3000 zalen wereldwijd. Een plattegrond wordt getoond in PDF. Een routebeschrijving en adresgegevens ontbreken daarbij niet. Contact met de zaal maak je met één druk op de knop via e-mail of telefoon.
Daarnaast heeft de app ook nog verschillende convertors,

calculators en naslagwerken op het gebied van licht, geluid en hijstechniek. Denk aan een dB-meter, dipswitch calculator, een database met kleurenfilters en verschillende convertors op het gebied van elektriciteit.

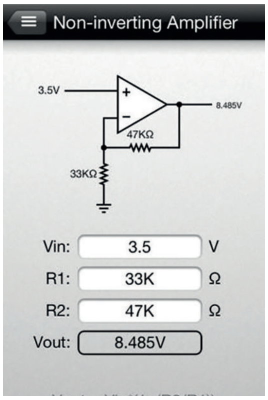

Circuit Playground
• Van Adafruit Industries
• Alleen voor iOS
• 2,99 euro

Bij deze app spreekt de naam voor zich. Circuit Playground is een speeltuin voor het berekenen van waardes van elektronicaonderdelen en dient daarnaast als naslagwerk voor bijvoorbeeld pinbezettingen.

ETC ColorSource Spot
Veelzijdige verlichting voor elk budget
Het aanschaffen van LED met een krap budget hoeft niet langer te resulteren in kwalitatief mindere verlichting. De ETC ColorSource Spot biedt een betere kleurmenging dan welke andere vier-kleuren LED profielschijnwerper ook. Ontwikkeld door ETC's kleurenexperts, vervaardigd in Wisconsin en ondersteund door gerenommeerde 24-uurs service is de ColorSource Spot de perfecte schijnwerper voor een kleiner budget.
Meer informatie op: www.etcconnect.com
ETC Dealers in de Benelux :
Controllux
www.controllux.com
FACE
www.face.be
AMPCO FLASHLIGHT SALES
www.ampco-flashlight-sales.nl
ETC
Americas ▪ Europe ▪ Asia
www.etcconnect.com

JTSE 2015
International exhibition of scenic equipment
DOCK PULLMAN
SHOW
DOCK HAUSSMANN
audio training
DOCK EIFFEL
lighting
PARIS
24 & 25
NOVEMBER
2015
19TH EDITION
FREE ON-LINE REGISTRATION AT WWW.JTSE.FR

PLOPSA THEATER

Teun Van Thiel

In Plopsaland De Panne is in een half jaar tijd het Plopsa Theater verrezen. Een fraai theater met zo'n 1400 stoelen. Een eenvoudig ontwerp, maar uitgekiend om te doen waar het voor bedoeld is: een podium bieden voor de parkshows van Plopsaland en eventuele inzet bij zakelijke meetings. Dat laatste onder andere door de enorme foyer, waar zo'n 675 mensen kunnen dineren.
Twee sleutelfiguren vertellen over deze nieuwste attractie: Steve Van Camp (als lid van het Invest Team van de Plopsa Group bij de bouw verantwoordelijk voor de binnenkant van het theater) en commercieel directeur Dan Dewerchin, die uitermate te spreken is over de zakelijke mogelijkheden van het nieuwe theater.

Eenvoudige doos
"Eigenlijk hebben we een heel eenvoudige doos gebouwd met een podiumgedeelte en een tribunegedeelte", vertelt Steve Van Camp, die vóór zijn huidige baan vijftien jaar verantwoordelijk is geweest voor de techniek bij Studio 100. "Daarnaast is er een foyer van 44 x 18 meter, waar nog extra ruimten bijgetrokken kunnen worden en van waaruit een rechtstreekse doorgang is naar Mayaland, het indoorgedeelte van het attractiepark." Ideaal voor zakelijke meetings met een ontspannen achtergrond. Dan Dewerchin: "Het is dan ook de bedoeling om dat naast de park-activiteiten te gaan exploiteren, met of zonder de zaal. Alle combinaties zijn wat dat betreft mogelijk. De mogelijkheden worden bovendien alleen nog maar groter, omdat er intussen een waterpark werd gebouwd en een ook een hotel op de planning staat."

Circustent
Met de bouw van het Plopsa Theater (onder leiding van het eigen bouwteam dat Plopsaland in huis heeft), is pas in december 2012 begonnen. "De fundering werd in december gelegd en met de staalstructuur is in januari van dit jaar begonnen", legt Van Camp uit. "De definitieve plannen waren in september /oktober gedefinieerd. Toen had de staalbouwer dus tot januari de tijd om zijn voorbereidingen te treffen en werden ondertussen de funderingen gegoten."
De wens voor een eigen theater in Plopsaland bestond al langer bij hoofdaandeelhouder en stichter Gert Verhulst. "En eigenlijk was het ook wel nodig", vertelt Dan Dewerchin. "Voorheen vonden onze shows plaats in een oude circustent. Dat was wel oké, maar qua multifunctionaliteit niet echt ideaal. Je kan in zo'n tent geen trekkenwanden installeren, dus je had niet de faciliteiten die je zou willen. Ook de energiekosten om zo'n tent in de winter te verwarmen waren enorm. Bovendien nam de tent ook nogal wat ruimte in het park in beslag."
Met de komst van het theater zijn volgens Steve Van Camp meerdere vliegen in één klap geslagen: "Op de ruimte die is vrijgekomen in het park is nu bijvoorbeeld een compleet nieuw domein rondom Wickie de Viking gebouwd, dat is één van de mooiste zones van het park nu. Dat gebied is eind 2013, twee weken eerder dan het theater, geopend. De bouw liep dus gelijktijdig, maar dat is allemaal goed verlopen."

Praktisch
Volgens Van Camp was snel duidelijk hoe het theater er uit moest zien. "We hebben alleen lang getwijfeld over het al dan niet installeren van een trekkenwand. Dat was vooral een

Plopsa
Theater

TOILET

financiële kwestie, we moesten bepalen of het wel rendabel zou zijn. We hebben het uiteindelijk wel gedaan. We beschikken nu over achttien trekken en twee zijtrekken. Het licht hebben we tussen de trekken in op trussen gestoken, zodat we daar geen trekken aan kwijt zijn." Volgens Van Camp was meteen helder dat het een overzichtelijk en functioneel gebouw ging worden. "Alles moest vooral zo praktisch mogelijk. Alle techniek blijft nu bijvoorbeeld op acht meter hoogte. Licht en geluid zitten gewoon op een bordes, de kabels komen – behalve voor het vloerlicht - niet naar beneden. We hebben op het bordes een volwaardige stroomvoorziening geplaatst en beneden hebben we parallel nog eens hetzelfde voor de bezoekende gezelschappen. Het huismateriaal is boven dus volledig onder controle, spullen van bezoekers kunnen beneden terecht. Ook eventuele registratiewagens kunnen daar gefaciliteerd worden."

Gezond verstand

Qua licht en geluid is gekozen voor een basisset voor de Plopsa-shows en is er voor evenementen nog wat extra materiaal beschikbaar. Niet heel uitgebreid, maar het voldoet prima, geeft Van Camp aan: "Er zitten 32 bewegende koppen in, zestien washes en zestien spotjes, een set wit licht, 24 Cameleon 18/4 spots en 10 x ADB ACL42 Led cycloverlichting. Voor de dagelijkse shows is dat voldoende en als we richting de grotere kerstshows en de musicals gaan, dan moeten we op die momenten maar wat bijhuren." Wat dimmers betreft, is het hetzelfde verhaal: "We hebben nu zo'n 140 kanalen en daarmee kunnen we ons prima uit de slag trekken. Komen er grotere spektakels binnen, dan huren we bij. We hebben echt afgewogen om daar de juiste balans in te zoeken. Voor het geluid geldt hetzelfde. We hadden nog een Meyer Sound MSL-set van jaren terug, die we de voorbije tien jaar in de tent gebruikten, maar hij voldeed nog altijd. We hebben hem laten nakijken en nu hangt die hier in het theater. We weten dat we hem over een paar

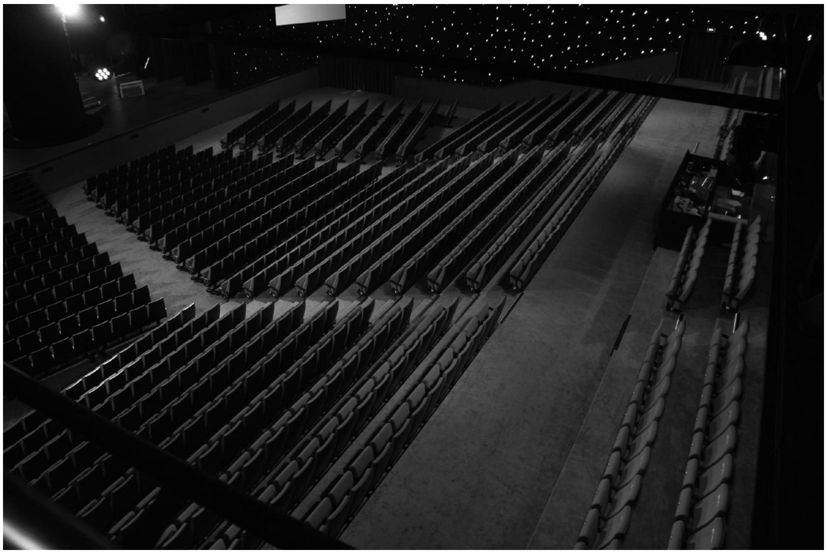

jaar misschien moeten laten vervangen, maar nu doet 'ie het gewoon nog. Op deze no-nonsense manier zijn we heel het theater gaan bekijken. We hebben niks overbodigs gedaan en hebben alles heel praktisch en functioneel proberen te houden."

Zuivere constructie

Steve Van Camp en zijn medewerkers hebben op deze manier het theater compleet naar wens kunnen invullen, legt hij uit. "Dat komt deels ook door de hele structuur die we hier in Plopsaland hanteren: we hebben niemand op commissie staan. Architecten, adviseurs....ze hanteren allemaal een vaste prijs. Dat maakt dat je als opdrachtgever heel duidelijk kan zeggen wat je wel en niet wil. Niemand praat je iets aan omwille van een of andere commissie die ze kunnen vangen. Omdat wij in zo'n heel zuivere constructie zitten, kunnen we ons geld besteden aan wat we echt nodig hebben. Op die manier kan je de kosten veel beter beheren. We wisten precies wat we wilden en zo is het uiteindelijk ook gebeurd."

Bouwteam

De bouw van het Plopsa Theater is razendsnel gegaan en dat is volgens de heren te danken aan het feit dat het park over een eigen bouwteam beschikt. Het team onder leiding van Luc van der Biest haalt de zweep er bij wijze van spreken wel overheen. We zijn op 14 juli open gegaan, maar eigenlijk was de bouw op 1 juli al klaar. Toen moesten nog wel wat kleine aanpassingen gedaan worden, maar de aannemers waren op 1 juli weg. Dat is echt de verdienste van de bouwploeg." Steve Van Camp deed feitelijk de planning van de binnenkant van het theater. Het ging daarbij om de theatertechniek, maar ook zaken als tapijt en theaterstoelen en dergelijke. Ook qua stoelen is overigens gekozen voor functionaliteit: de 434 stoelen die op de vlakke vloer voor het podium staan, kunnen namelijk eenvoudig verwijderd worden. Hier kozen we voor Jezet Seatings die 1406 stoelen binnen de twee maand konden leveren. Door de eenvoud van het systeem kunnen we snel de zaal ombouwen, tafels plaatsen, een catwalk integreren."

Demontabel

"Dit is het geworden", vertelt Van Camp als we het theater binnenlopen en we de enorme foyer al achter ons hebben gelaten. "De zwarte sterrenhemel komt van Showtex en verder hebben we hier high-end cameleon spotjes waarmee we alle sferen in de zaal kunnen creëren. Met de ledverlichting die we nu hebben, kunnen we ook al perfect tegenlicht creëren voor televisieregistraties."

De zichtlijnen in het theater zijn overal uitstekend en de opening van het toneel telt achttien meter. "Indien nodig kunnen we bijvoorbeeld naar zestien meter gaan", legt Van Camp uit. "Het blijft namelijk een demontabel gegeven. Eigenlijk is de manteau gemaakt door een verticale truss waar een doek op is gespannen.

Het is een dag werk, maar als het moet dan verplaatsten we de truss, bestellen we twee meter sterrendoek bij en hangen we de boel weer netjes af. Je moet het niet voor de lol gaan doen, maar het kan allemaal."

Nieuwe stap

Als we naar boven gaan, blijken in de sterrendoeken uitsparingen te zitten op de plekken waar (achter het doek) de speakers hangen. Een mooie oplossing om het geluid op een goede manier door te laten en het plaatje vanuit de zaal niet te bederven.

De achttien trekken zijn zoals gezegd alleen nodig voor doeken en decor en dergelijke, aangezien het licht er tussenin aan trussen bevestigd is. "Vandaar ook dat we tot achttien trekken gekomen zijn, hoewel dat deels ook een budgettaire kwestie was", vertelt Van Camp.

"We hebben overigens dertig centimeter ruimte tussen de trussen gelaten, dus we kunnen als het nodig is altijd nog uitbreiden. We wilden op dit moment niet zozeer een vol plafond hebben, maar liever een functioneel theater." Op de bruggen boven de zaal zijn overal stroompunten te vinden, waar bijvoorbeeld heel makkelijk extra licht kan worden

ingeprikt.
Van Camp: "Al deze staalconstructies zijn door het staalbedrijf al meegenomen in de ruwbouw. Als dat niet gebeurt, dan moet het na de ruwbouw nog allemaal in delen geplaatst worden, nu is het in één keer doorgetrokken. Ook dat heeft veel geld gescheeld."
Van Camp is terecht blij met het theater dat in korte tijd verrezen is: "Het is een mooie klus geweest en het draait al twee jaar op volle toeren. In één jaar hebben we om en bij de 800 voorstellingen. In de Kerstvakantie tot zes voorstellingen per dag. (of 7 uur show). Daaronder vallen onder meer de Mayashow (630 voorstellingen), de Bumbashow (70 voorstellingen), de Ketnet halloweenshow (10 voorstellingen), de Sinterklaasshow (24 voorstellingen), Kadanza (Ketnet/Studio 100), Samson en Gert Kerstshow, Ketnet Kerstshow, Kustschlagerfestival, Wickie De Musical, Prinsessia, Mega Mindy, Ghostrockers... Andere projecten waar het theater zich toe leent zijn bijvoorbeeld de Miss België verkiezing (live tv-uitzending), Sportgala en optredens van Clouseau, Will Tura, Jaques Vermeire en Arno. Het mag dan een no-nonsense theater zijn, de intensiteit waarmee het gebruikt wordt, maakt het apart. Het is weer een nieuwe stap voor Plopsaland." ■

Showtex heeft in het Plopsa Theater de volledige afstopping gedaan.

Zaal:
Rondom rond ShowLED Classic sterrendoeken
Voordoek in Velours Shakespeare Oeko-Tex Standaard 100 - theaterrood
Voordoek bevestigd aan ShowTrack railsysteem
Zijzwart in Molton
Zijzwart gemonteerd op Rail H100
Fonddoeken in zwarte Molton en witte Cyclo 200
Links en rechts van het podium frontprojectieschermen in FP Supermat
Projectieschermen gemonteerd in nieuwe printframes

Deuren naar zaal:
Velours Goethe - Oeko-Tex Standaard 100 – theaterrood
Gemonteerd op Rail H100

Foyer:
Velours Goethe - Oeko-Tex Standaard 100 – theaterrood
Molton Ecru
Gemonteerd op Rail H100

Studiebureau voor Theatertechnieken
Adviseur voor overheid, theater en architect
Partner bij internationale prijsvragen

'Een goed theater is een warme, feestelijke uitgaansplek voor het publiek, een gastvrije speelplek voor artiesten en een efficiënte, veilige werkplek voor alle medewerkers.'

Schouwburgen - Culturele Centra - Concertzalen - Muziekcentra - Polyvalente zalen

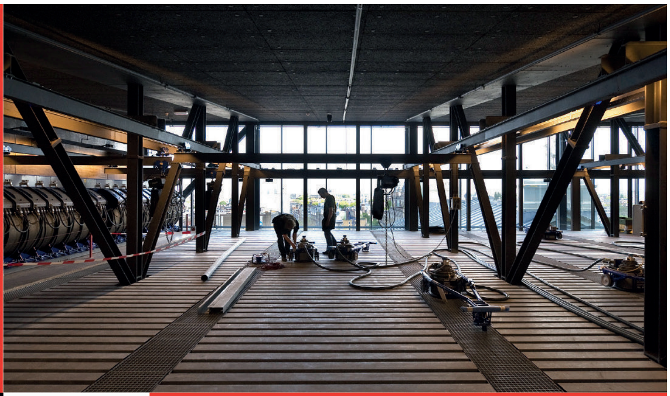

theater advies bv

Ontwerp en Advies:

Toneeltechniek en hijsinstallaties
Belichting, audio, zetels en stoffering
Europese aanbestedingen
Nieuwbouw en renovatie

Zaalindeling en zichtlijnenstudies
Logistiek van mens en materiaal
Haalbaarheidsstudie en lastenboek omschrijving
Planning en budgetcontrole

theateradvies bv
Herengracht 160
1016 BN Amsterdam
Tel +31 (0)20-627 2248
info@theateradvies.nl
www.theateradvies.nl

BEURS VAN DE BEURS?

Pieter Nyckees

Professionele conventies zijn een relatief onderbelicht platform waar verschillende spelers van een sector elkaar kunnen ontmoeten. We hebben daarom een beknopt overzicht gemaakt van de diverse gelegenheden, kwestie dat jullie je agenda voor volgend jaar al kunnen inplannen.

België

i-Lounge (7 & 8 juni 2016 Tour & Taxis, Brussel)
Vakbeurs voor de AV-sector "powered by BESA". Eén van de grotere gespecialiseerde beurzen in ons land, is inmiddels aan de 8ste editie toe. Net voor het zomerreces in Tour & Taxis. Naast de gebruikelijke expo van materiaal, is er ook aandacht voor interessante seminaries.
Meer info op http://www.i-lounge.be

Festivak (9 & 10 november 2016 Nekkerhal, Mechelen)
Vakbeurs van de evenementenbranche, georganiseerd door Organisatie Groep Zuid B.V. (OGZ). OGZ is een organisatiebureau gespecialiseerd in het creëren, initiëren en realiseren van beurzen, evenementen en concepten. Deze beurs loopt al enkele jaren in Nederland en krijgt ook een Belgische editie.
De beurs richt zich vooral op organisatoren en voorziet praktische informatie over alle denkbare zaken die komen kijken bij de organisatie van een evenement, zoals facilitaire voorzieningen, dienstverlening, marketing, locaties, techniek, catering, verhuur, decoratie...
Festivak wordt bezocht door de branche van publieksevenementen en is onder meer interessant voor:
beslissers op het gebied van totale evenementenverzorging en de entertainmentindustrie, vertegenwoordigers van publieke organisaties en overheden, organisatoren van elk type event, marketing- en communicatieprofessionals, horeca-exploitanten, uitgevers en media.
Festivak is gratis te bezoeken.

CUE 2016

Vakbeurs voor event-, installatie- en entertainmenttechnologie

Nederland

Cue (18-20 januari 2016 – Ahoy Rotterdam)

Van 18 tot en met 20 januari 2016 vindt CUE2016 plaats in Ahoy Rotterdam. Deze tweejaarlijkse vakbeurs voor event-, installatie- en entertainmenttechnologie biedt een totaaloverzicht van technische faciliteiten voor binnen- en buitenpodia. Het is de vaste ontmoetingsplaats voor technici in de evenementenbranche en podiumkunsten. Exposeren op CUE is interessant voor fabrikanten, leveranciers en verhuurders van o.a. licht-, beeld- en geluidstechniek en ontwerp, decor, inrichting, hijs- en heftechniek.
CUE2016 wordt ondersteund door de brancheverenigingen VPT (Vereniging voor Podiumtechnologie), VNPF en VVEM. Naast de gebruikelijke stands met nieuwe technologie is er ook een uitgebreid lezingenprogramma waarin actuele onderwerpen behandeld worden zoals wetgeving, arbo en veiligheid, technische vraagstukken en internationale trends. In 2014 werden bijna 6000 bezoekers geteld.

ISE (9-12 februari 2016 – Amsterdam RAI)
ISE (Integrated Systems Europe) bestaat sinds 2004 en is inmiddels gegroeid tot een vakbeurs met meer dan 1000 exposanten en 60.000 bezoekers. Veertien hallen van de RAI worden gevuld met technologie en knowhow over o.a. audio, digitale borden en bebakening, residentiële oplossingen, digitaal domein in gebouwen, communicatie integratie, audio- en videoconferenties, automatisatie, distributie, interactieve displays, meubilair, home cinema en entertainment, streaming, veiligheid en projectie.

Facilitair & Gebouwbeheer (13-15 januari 2016 – Brabanthallen, 's Hertogenbosch)
Vakbeurs gericht op facility managers en gebouwbeheerders met een gevarieerd aanbod van producten en diensten, lezingen over uiteenlopende onderwerpen. Onder de exposanten o.m. aanbieders van meubilair, brandblussers, akoestische panelen, geursystemen en inbindmachines.
In september wordt deze beurs ook in Antwerp Expo gehouden. Eind 2015 vind je op deze website meer informatie. Volg voor de laatste ontwikkelingen de vakbeurs ook op Twitter: @ BeursFacGb.

Frankrijk

JTSE (24 & 25 november 2015 – EMGP Parijs)
Journées Techniques du Spectacle et de l'Evénement. Reusachtige vakbeurs in Parijs aan de Porte de la Chapelle. Op drie verschillende plaatsen kan je je aanmelden: de beurs met stands in het Pullman gebouw, audio training in het Haussmann gebouw en de lichtafdeling zit/hangt in het Eiffel gebouw. 170 bedrijven stellen tentoon: machinerie, licht, audio, podium, doeken, zitmeubels, accessoires, veiligheid en training.

JTSE 2015
Journées Techniques du Spectacle et de l'Evénement

Satis (17-19 november 2015 – Porte De Versailles Parijs)
Vakbeurs voor de AV industrie met een breed luik aan alles wat met broadcast te maken heeft. Daarbij ruime aandacht voor nieuwe media. Voor meer informatie over de lezingen en exposanten: *http://www.satis-expo.com*

SATIS

Duitsland

Stage Set Scenery (20-22 juni 2017 Messe Berlin)
Stage|Set|Scenery is een vakbeurs met klemtonen op theaterplanning, film, podium en techniek. Daarnaast ook plaats voor make-up, kostuumdesign, akoestiek en museum technologie. Tegelijk loopt de 'International Stage Technology Conference', georganiseerd door het Deutsche Theatertechnische Gesellschaft (DTHG) met daarop workshops, seminaries en gesprekken. Deze tweejaarlijkse beurs wordt al sinds 1984 georganiseerd.

stage | set | scenery

Prolight + Sound (5-8 april 2016 Messe Frankfurt)
Misschien wel de meest bekende en bezochte vakbeurs in onze regio met vooral aandacht voor technologie. In de hallen van de Messe vind je alles over licht en podium, audio, multimedia, installatie, broadcast en AV media. Wie last heeft van epilepsie kan beter hal 5 vermijden, want daar staan alle lichteffecten en lasers opgesteld. Tegelijk lopen ook de seminaries van Prolight + Sound en de Eventplaza conferentie.
Prolight + Sound breidt zich ook uit op internationaal vlak, met zusterondernemingen in Rusland, Shanghai en Guangzhou.

Best Of Events (20-21 januari Messe Westfalenhallen – Dortmund)

BEST OF EVENTS INTERNATIONAL

Vakbeurs voor de eventindustrie met meer dan 400 exposanten die nieuwe producten en diensten aanbieden. Ook hier is er naast de markthal een congres met experten en seminaries. Twee gelijklopende forums en een gelegenheid om met allerlei acts kennis te maken die zich in segmenten van tien minuten komen voorstellen.

BTT (15-17 juni 2016 Bremen)
Voluit die Bühnentechnische Tagung, een vakbeurs en congres voor theatertechniek, ondersteund door het Deutsches TheatertechnischesGesellschaft (DTHG). Deze bijeenkomst is vooral interessant vanwege de voordrachten, seminaries, discussies en trainingen. Of Weiterbildungsveranstaltung zoals onze Duitse collega's dat noemen. Uiteraard is hier ook een expo aan verbonden.

Groot-Brittannië

PLASA show London (4-6 oktober 2015)

Ondersteund door de Professional Lighting and Sound Association, is dit weer één van de grootste vakbeurzen. De show wordt al sinds de jaren 70 georganiseerd en is uitgegroeid tot meer dan een ontmoetingsplaats voor de AV sector.
Het aanbod wordt in vijf 'hubs' opgedeeld: audio, broadcast, AV, licht en podium/algemeen. Naast de premières en productvoorstellingen zijn er tientallen seminaries, tot zelfs een congres voor riggers toe.
Ter gelegenheid van deze beurs worden ook prijzen uitgereikt aan innovatieve of anderszins verdienstelijke figuren uit de sector.

Veel meer informatie op http://www.plasashow.com.

PLASA Focus Leeds (10-11 mei 2016 Leeds)
PLASA Focus Glasgow (20-21 januari 2016 Glasgow)

Naast de grote show in Londen, bestaat nu ook een kleiner initiatief dat meer toegespitst is op de regionale AV sector. Voorlopig zijn er twee manifestaties, maar het is de bedoeling dat ook andere landen hun afdeling zullen krijgen.

ABTT Theater Show 2016 (22-23 juni – Alexandra Palace Londen)

De vakbeurs van de Association of British Theatre Technicians legt de klemtoon op onderwerpen als training, veiligheid en technische standaards. Deze ontmoeting van technici, producenten, studenten en professionals is al aan haar 37ste editie toe.

http://www.abtttheatreshow.co.uk

USA

NAB (16-21 April, Las Vegas)

Internationale vakbeurs voor media en broadcast professionelen, georganiseerd door de National Association of Broadcasters. Het sleutelwoord hier is 'content' en afhankelijk wat je daar mee doet, behoor je tot een 'community'. Eens je weet tot welke club je behoort, weet je welke afdeling voor jou is: content creation, content management, content commerce, content distribution and delivery of content consumption. Zie *http://www.nabshow.com*

USITT (16-19 maart, Salt Lake City)

Vakbeurs ondersteund door United States Institute for Theatre Technologies, met alles wat een theatertechnicus kan aanbelangen. Vooral veel workshops, trainingen en groots

opgezette demonstraties. In een samenwerking met Pro-SoundWeb en Live Sound International kan je hier complete speakerarrays met elkaar vergelijken. Tevens de arena voor de Tech Olympics, dat is precies wat je denkt dat het is. Samen met de hoogtechnologische stands, kan je er overzichtstentoonstellingen bezoeken van historische decors of kostuums.

Zie http://www.usittshow.com

KENNISKANTOOR

Cultuurprofessionals wisselen uit

Hannes Vanhaverbeke

Locus, het steunpunt voor lokaal cultuurbeleid, en Bibnet, een projectorganisatie die instaat voor de uitbouw van een bibliotheeknetwerk, vormen binnenkort samen een nieuwe organisatie die zich zal richten op het zoeken naar meerwaarde van het digitale domein voor het lokaal cultuurbeleid: bibliotheken, cultuur- en gemeenschapscentra… Binnen deze nieuwe opdracht zetten ze volop in op de ontwikkeling van een online kenniskantoor voor cultuurprofessionals, om zo plaatselijke knowhow en expertise aan te boren. Ook en niet in het minste bij theatertechnici.

Het project is begonnen binnen de bibliotheeksector. Tijdens het voorjaar is het opengesteld naar het brede culturele veld. Een partnerschap met VVC stimuleerde het gebruik bij cultuur- en gemeenschapscentra. Via de samenwerking met STEPP willen we het platform ook relevant maken voor de uitwisseling van expertise over (theater)techniek en infrastructuur.

Wat is kenniskantoor?
Kenniskantoor is een gebruiksvriendelijk werkinstrument, dat het uitwisselen van informatie door cultuurprofessionals, faciliteert.

Uitgangspunten
- De informatie op kenniskantoor is open en toegankelijk voor iedereen.
- Alle onderwerpen gerelateerd aan het culturele proces kunnen aan bod komen.
- Participatie en interactie zijn hierbij belangrijker dan het gestructureerd aanbieden van duurzame en volledige informatie

Openheid
Informatie moet open en vlot toegankelijk zijn. Dit principe is een basiswaarde in openbare bibliotheken die gestart zijn met het platform. Ook Kenniskantoor heeft er voor gekozen haar inhoud open op het web te zetten, wat het rendement van de informatie enkel zal bevorderen. Als gevolg hiervan zullen gebruikers ook via Google op Kenniskantoor terecht komen.

Inhoud
Alle onderwerpen gerelateerd aan het brede culturele veld kunnen aan bod komen.
De informatie wordt ondergebracht in verschillende groepen:
Vragen voor CC/GC's: voor professionals die een vraag willen stellen aan hun collega's
- Vragen over cultuurbeleid.
- Nieuws en debat: voor professionals die informatie willen delen met collega's of het debat over een bepaald standpunt willen openen.
- Aanbiedingen: voor partners of leveranciers van bibliotheken die een publicatie, voorstelling, lezing, e.d. willen aanbieden
- Leesgroepen: voor bibliotheken met een leesgroep die bijvoorbeeld voldoende exemplaren van een boek willen verzamelen bij collega's

Daarnaast zijn er een reeks groepen over specifieke onder-

werpen zoals RFID, tablets en apps etc.
En last but not least: techniek en infrastructuur.
Ieder lid van Kenniskantoor kan een voorstel voor het aanmaken van een meer inhoudelijke groep indienen en wordt dan de eigenaar van deze groep. Deze nieuwe groep zal wel moeten beantwoorden aan een aantal criteria om te kunnen blijven bestaan. Hij moet gaan over een bepaald onderwerp, voldoende leden tellen en voldoende beweging genereren
Naast de informatie in groepen heeft Kenniskantoor ook een evenementenkalender om collega's te wijzen op interessante congressen of studiedagen voor professionals. Ieder lid van Kenniskantoor kan hieraan evenementen toevoegen.

Participatie

Kenniskantoor laat participatie en interactie primeren op het gestructureerd aanbieden van duurzame en volledige informatie. Kenniskantoor is met andere woorden geen "kennisplatform" waar goed ingedeelde informatie over alle relevante onderwerpen wordt aangeboden. Kenniskantoor is eerder een instrument om in contact te komen met je collega's. Een zoekmachine zorgt er wel voor dat je de gepubliceerde informatie vlot kan terugvinden.
Aanmelden is noodzakelijk om te kunnen participeren en om de informatie via mail te kunnen ontvangen.
Participeren aan Kenniskantoor gebeurt in eigen naam en op eigen initiatief, zo ondersteunt Kenniskantoor een netwerk van professionals, werkzaam in of rond de culturele sector. De slaagkans van Kenniskantoor is natuurlijk afhankelijk van het bereiken van een zekere kritische massa van lokale culturele experts die dit platform gebruiken en voeden. Voor bibliotheken kunnen we stellen dat de opdracht al geslaagd is. Hopelijk slagen we hier ook in voor cultuur- en gemeenschapscentra en andere cultuurhuizen.

Meerwaarde

Samen met Locus, Bibnet, VVC en STEPP zijn we overtuigd dat we de ontwikkeling en ontplooiing zowel van onze sectoren als van de gebruikers het best kunnen stimuleren door expertisedeling tussen lokale professionals zo eenvoudig mogelijk te laten verlopen. Kenniskantoor is hier een ideale no-nonsensetool voor. Een directe en gebruiksvriendelijke manier om snel zicht te krijgen op nieuwe ontwikkelingen, mogelijkheden of uitdagingen en vooral op welke collega's je hierbij kunnen helpen. Een interessante aanvulling dus op bestaande sectormomenten en inspiratiedagen.

Demonstratie

Wil je graag een (korte) demonstratie van Kenniskantoor voor jou en je collega's dan kan je een beroep doen op de rondleiding op Kenniskantoor zelf.

Online:
http://kenniskantoor.be
http://kenniskantoor.be/page/rondleiding-1

OISTAT NIEUWS

Ivo Kersmaekers

World Stage Design 2017

Op de PQ werd de nieuwe versie van World Stage Design voorgesteld.Sinds de lancering in 2005, heeft World Stage Design duizenden bezoekers en deelnemers getrokken uit de hele wereld. WSD is een vierjaarlijks evenement dat een inspirerend programma presenteert van theaterontwerp, voorstellingen, workshops, seminaries en tentoonstellingen. Het is het enige wereldwijde evenement waar individuele theaterontwerpers aan kunnen deelnemen.
Op WSD2017 Taipei vind je de World Stage Design Tentoonstelling, Scenofest, een uitgebreid programma van workshops en lezingen, en het vierjaarlijks World Congress van OISTAT.
www.wsd2017.com

Bruno Forment

Bruno Forment is verkozen tot voorzitter van de OISTAT Research Commission.

Daarmee is er niet alleen opnieuw een Belg commissievoorzitter, maar hebben we ook weer een zitje in de raad van bestuur van OISTAT.

Radical Space In Between Disciplines

SCEN - Centrum voor Scene design, architectuur en technologie van Servië organiseert de internationale conferentie 'Radical Space In Between Disciplines' in Novi Sad, 21-23 september, 2015

De conferentie wil ingaan op de hedendaagse ruimtelijke vraagstukken. Er zijn drie secties als leidende lijnen van de conferentie: 1. Ruimtelijk Ontwerp - 2. Theoretisch perspectief - 3. Technologische benadering.
www.radicalspaceconference.com

The International Lighting Symposium - Hong Kong 2015

Dit symposium biedt seminaries, workshops, tentoonstellingen en rondetafeldiscussies.
Het evenement gaat door van 29 september tot 3 oktober in Hong Kong en wordt georganiseerd door de Hong Kong Association of Theatre Technicians and Scenographers (HKATTS) & The Hong Kong Academy for the Performing Arts.
STEPP leden krijgen 10% korting.
http://www.hkatts.com.hk/event/international-lighting-symposium-hong-kong-2015

The Baltic Route

Zestien partners uit twaalf landen hebben hun krachten gebundeld in de vereniging 'Perspectiv' om de nog bestaande historische theaters in Europa beter bekend te maken. De titel van het project is 'European Route of Historic Theatres'. Zes routes waren al geopend.
De German, Nordic, Channel, Italian, Emperor en Adriatic worden reeds goed bezocht. Sinds deze zomer is de Baltic route daar bij gekomen. Deze route loopt door Polen, Litouwen, Letland en Estland.
www.perspectiv-online.org/pages/en/bull-baltic-route.php

AGENDA

07 10 15

Cursus Radioprocedures (georganiseerd door BESA)

Op 1 oktober 2015 organiseert BESA samen met Dieter Jacobs van Walkies4Events een opleiding Radioprocedures. Voor een geslaagd en veilig evenement is een goede communicatie essentiëel.
Het gebruik van radio's heeft een aantal voordelen: geen overbelasting door uw bezoekers, zoals bij GSM's, ideaal voor situaties met een nood aan onmiddellijke respons en je blijft constant bereikbaar.
Welke onderwerpen komen onder andere aan bod tijdens deze opleiding: welk type walkietalkie zet je best waar in? Hoe maak je een kanalenplan? Hoe zit het met zendvergunningen?
STEPP-leden betalen 125 euro. Plaats: The Villa, Kerkweg 27, 1702 Groot-Bijgaarden (Toegankelijk via Texaco Groot-Bijgaarden, E40 richting kust)

12 10 15

VIJFDAAGSE CURSUS: 'Elementaire Hijstechniek in de Entertainment & Theater' (georganiseerd door LGO)

"Veiligheid door kennis van materialen en methodes" De cursus wil een introductie zijn tot de hijstechniek in entertainment en theater en zal de cursist basiskennis omtrent verantwoordelijkheden en vaardigheden verschaffen.
De cursus wordt georganiseerd door 'Licht Geluid Opleidingen' (LGO) in samenwerking met Syntra Midden-Vlaanderen en gegeven door Rinus Bakker van 'Rhino Rigs'. Hij is één van de pioniers in de 'entertainment rigging' in Europa, sinds begin jaren 80. In die hoedanigheid geeft hij sinds 1991 ook instructies, cursussen, trainingen, lezingen etc.
Van maandag 12 t.e.m. vrijdag 16 oktober 2015, elke dag van 9u tot ca.17u

De cursus wordt afgesloten met een schriftelijk examen. Bij voldoende resultaat wordt aan de deelnemer een certificaat uitgereikt, dat brede erkenning geniet in de theaterbranche.
Prijs voor de gehele cursusperiode is 950,- exclusief BTW.
Er worden maximaal 15 deelnemers voor deze cursus toegelaten.
Stepp leden krijgen 15% korting.

Meer info bij Licht Geluid Opleidingen, Valeer Van den Nest, info@lgo.be, +32 (0)475-37 76 90

13 10 15

Eerste hulp bij ongevallen (EHBO) (georganiseerd door BESA)

Op 13 en 20 oktober organiseert BESA samen met To B-Seen een opleiding EHBO. Op het programma voor de twee volledige dagen EHBO:
Deel 1: Basis veiligheid
Deel 2: EHBO – reanimatie en AED
Deel 3: EHBO – eerst hulp bij ongevallen (wondverzorging, breuken…)
Deel 4: EHBO – eerste hulp bij aandoeningen (hartaanval, suikerziekten…) ziekten waarmee we kunnen geconfronteerd worden op een event.
Meer informatie via op info@b-esa.be of bij Juul Van Gils op 0475/ 677 777

17 10 15

STEPP basiscursus: geluid (deel 1) te Concertgebouw Brugge i.s.m. OpenDoek

In deze cursus wordt gefocust op het veilig plaatsen en aansluiten van geluidsmateriaal bij gebruik in het theater. Er wordt vooral praktisch gewerkt: er wordt grondig ingegaan op het aansluiten van een eenvoudige geluidsinstallatie en het opzoeken en verhelpen van technische problemen. Tijdens de tweede dag wordt verder gebouwd op de aangeleerde kennis en meer tijd genomen voor verdieping en het beantwoorden van vragen.

31 10 15

STEPP basiscursus: geluid (deel 2) te Concertgebouw Brugge i.s.m. OpenDoek

Tijdens de tweede dag van de cursus geluid wordt verder gebouwd op de aangeleerde kennis en meer tijd genomen voor verdieping en het beantwoorden van vragen. Deze cursus is ideaal voor technici die een basis willen meekrijgen.

12 11 15

Cursus kleine blusmiddelen (georganiseerd door BESA)

Campus Vesta richt zich als provinciaal opleidingscentrum naar brandweer, dringende geneeskundige hulpverlening en politie. Veiligheidspersoneel van zowel de publieke als private sector kan hier terecht voor theoretische en praktische opleidingen.
Deze opleiding bestaat uit een theoretisch en een praktisch gedeelte, met o.a.: het brandbestrijdings- en evacuatieplan, de branddriehoek ,de brandvijfhoek, brandklassen, blusmiddelen.
STEPP-leden : 210 euro. Het aantal deenemers is beperkt, inschrijving kan tot 20 september.

24 11 15

JTSE, Parijs

18-20 01 16

CUE, Rotterdam

PRODUCTNIEUWS

Amptec

d&b Audiotechnik installatieversterkers.

De 10D en 30D van d&b Audiotechnik vormen de nieuwe generatie 4-kanaals installatieversterkers met een uitgebreide ingangsmatrix met vier analoge en vier digitale AES/EBU inputs, allemaal mengbaar naar één van de vier uitgangen en vijf programmeerbare GPIO. Deze 2 RU versterkers zijn ontwikkeld voor permanente installatie met hetzelfde DSP-platform als de D20 en D80 inclusief twee 16-bands equalizers bestaande uit parametrische, notch, asymmetrische en shelving filters en maximaal 10 seconden vertraging per kanaal.

ETC

ETC Eos software V2.3 met kleurcontrole.

ETC's nieuwste Eos software update biedt uitgebreide opties voor kleurcontrole en een breed scala aan nieuwe functies. De update biedt een instrumentarium voor het snel en eenvoudig selecteren en mengen van kleuren.

De update maakt ook het gebruik van de Eos Programming Wing mogelijk, waardoor gebruikers van ETCNomad, RPU en RVI hun lichttafel mee kunnen nemen, waar ze ook gaan. Ook Hotkey mapping is bijgewerkt voor meer duidelijkheid en betere compatibiliteit met wereldwijde toetsenborden.

Deze update maakt het ook mogelijk om te communiceren met externe applicaties en apparaten door middel van OSC (Open Sound Control). Dit zorgt voor een tweeweg communicatie tussen apparaten in een netwerk. Nu kan je je cuelijst met geluid, video en showcontrol integreren. Of bouw je eigen app die samenwerkt met Eos waar dat nodig is, van het op afstand triggeren van cues, tot het automatisch updaten van papierwerk. Bezoek http://j.mp/eos_2-3_video voor een inleidende video over de kenmerken van de Eos 2.3 software.

Programming Wings.

De nieuwe Eos en Cobalt Programming Wings zijn draagbare accessoires voor op toer. Ze bieden een draagbare oplossing voor lichttechnici die vaak onderweg zijn, zodat gebruikers altijd fysieke controle hebben over hun ETCnomad Puck of PC/Mac systemen. De Wings hebben twee USB-poorten en een derde, verzonken poort voor de ETCnomad dongle. De Programming Wings passen in een optionele flightcase die gemakkelijk kan worden ingecheckt als bagage. Meer informatie over de Programming Wings vind je op https://youtube/evqrzE59-s0, of bezoek de website van ETC op www.etcconnect.com

Joystick

Live L500 Plus.

Solid State Logic distributeur Joystick Audio levert de eerste SSL Live L500 Plus in België aan DEE Digital Console Rental. De dry-hire digitale mixer afdeling van DEE gaat resoluut voor beste kwaliteit en kiest voor de L500 Plus die live de legendarische SSL studioklank biedt met uniek gebruiksgemak. www.dee.be - www.joystick.be

BEDRIJFSLEDEN

Amptec
Pro Audio- en Videosystemen: levering, installatie, bekabeling, maatwerk, service & support
Duifhuisweg 11
Industriezone Het Dorpsveld
B-3590 Diepenbeek
Tel +32 (0) 11 28 14 58
Fax +32 (0) 11 28 14 59

Bose N.V.
BOSE PROFESSIONAL is fabrikant van luidsprekers, versterkers en DSP om geluid te versterken in theaters, concertzalen, congresruimtes, auditoriums en andere toepassingen
Limesweg 2
B-3700 Tongeren
Tel +32 (12) 390 800
Fax +32 (12) 390 840

Controllux BVBA
Meer dan 45 jaar ervaring met de beheersing van licht in de ruimste zin van het woord
Ambachtsstraat 2B
B-2450 Meerhout
Tel +32 (0)13 480 600
Fax +32 (0)13 480 609

DTS-2
DTS-2,
uw partner voor theatertechniek, onderhoud en service (besturingssystemen, hijstechniek, heftechniek, constructies)
Duinkerkenstraat 44
9723 BT, Groningen, NL
Tel +31(0)50 316 82 60
Fax +31(0)50 316 82 61

ICARUS, flightcases & decor facilities bvba
One stop shop voor top kwaliteit flightcases op maat en technisch facilitaire decorbouw
Ondernemersstraat 6
B-2500 Lier
Tel +32 3 491 97 89
Fax +32 3 491 97 80

Joystick Audio
Leverancier van hoogwaardig geluid voor theater met focus op superieure audio kwaliteit,
installatie, bekabeling op maat, optimale ondersteuning en service, eigen repair lab.
Luchterenstraat 25 A
9031 Drongen
Belgium
Tel +32(0)9 236 37 18
Fax +32(0)9 236 37 19

PRG/EML Productions
PRG is supplier of entertainment and event technology to a wide range of markets, including corporate events & trade shows, concerts, special events, theatre, television & film.
Industriezone Hambos Vaartdijk 6
3150 Tildonk
Tel +32 (0)16 61 53 00
Fax +32 (0)16 60 88 61

Sennheiser
The pursuit of perfect sound
Sennheiser Belux BVBA
Doornveld 22
1731 Asse/Zellik
Tel +32 (0)2 466 44 10
Fax +32 (0)2 466 49 20

Showtex
ShowTex is wereldwijd leider in het bedenken, produceren en installeren van de meest innovatieve vlamwerende podiumdoeken en ophangsystemen voor theaters en evenementen.
Oude Gentweg 100
B-2070 Burcht
Tel +32 3 236 84 40
Fax +32 3 236 23 02

StaPoTech
Advies, ontwerp en realisatie van podiuminstallaties
Rodenrijt 80
3930 Hamont-Achel
Tel +32(0)11 66 78 94
Fax +32(0)11 66 78 95

COLOFON

CONTACT
STEPP vzw
Sainctelettesquare 17
1000 Brussel
T: +32 2 203 92 06
E: info@stepp.be
W: www.stepp.be

MISSIE
STEPP vzw is het steunpunt voor de producerende, ontwerpende en technische krachten van de brede culturele sector. De organisatie is het aanspreekpunt actuele ontwikkelingen op het vlak van techniek, scenografie, architectuur, veiligheid en opleidingen in de culturele sector en haar zeer diverse subsectoren. STEPP vzw bundelt de krachten van de gehele sector om een constante uitwisseling van expertise teweeg te brengen. De organisatie is gesprekspartner in diverse comités, en organiseert op regelmatige tijdstippen studiedagen, symposia, netwerkmomenten en opleidingen.
STEPP vzw is lid van OISTAT en benadrukt daarmee het internationale kader van de hedendaagse culturele sector.

ACTIVITEITEN
STEPP vzw organiseert regelmatig bijeenkomsten in de vorm van symposia, informele meetings en workshops. Daarnaast bieden zij een uitgebreid cursusprogramma aan. Verdere informatie en een overzicht van de activiteitenkalender vindt u op onze website www.stepp.be.

TARIEVEN
STEPP leden krijgen alle 3 maanden het STEPP magazine gratis in hun bus. Daarbovenop krijgen onze leden korting bij alle STEPP activiteiten, en bij een aantal partnerorganisaties.
Lidmaatschap (1 jaar): 48,00 EUR
Bedrijfslidmaatschap (1 jaar): 480 EUR
Groepslidmaatschap (1 jaar):
130 EUR / 260 EUR / 480 EUR
Student (1 jaar): 24,00 EUR
STEPP magazine (1 jaar): 40,00 EUR

Meer informatie op onze website www.stepp.be

DUURZAAMHEID
STEPP vzw zet zich in voor een duurzame cultuursector. Dit uit zich in al onze activiteiten en opleidingen.
STEPP is daarnaast ook partner in een aantal duurzaamheidsinitiatieven van partnerorganisaties. STEPP vzw wil zo een motor zijn voor een duurzame cultuursector.

STEPP magazine #17

Bijdragen: Katrien Geebelen, Matina Magkou, Anita Debaere, Teun van Thiel, Maud Mentink, Pieter Nyckees, Bert Moerman, Hannes Vanhaverbeke en Ivo Kersmaekers
Eindredactie: Jan Decalf
Corrector: Bert Moerman
Vormgeving: Jo Klaps, brusselslof.be
Cover: Bass Events
Druk: Drukkerij Paesen

STEPP magazine wordt gedrukt op 100% FSC gecertificeerd papier.
Eenheidsprijs: 12,00 EUR. Alle vorige nummers zijn beschikbaar op bestelling via www.stepp.be

BIJDRAGEN
Indien je zelf tekst of foto's wil bijdragen voor een volgend nummer, kan je contact opnemen met de redactie: magazine@stepp.be. De verschijningsdata van het STEPP magazine zijn 15/3, 15/6, 15/9 en 15/12.

ADVERTEERDERS
Amptec, Auvicom, Showtex, Stapotech, Bose, Joystick, Controllux, AS Editions, ETC, Theateradvies, PRG, DTS2, Sennheiser, Verbiest

Voor informatie over advertentiemogelijkheden mag u ons contacteren op sponsoring@stepp.be

Jaargang 5
Nr.17 – September 2015
STEPP Magazine is een uitgave van STEPP vzw.
Verantwoordelijke uitgever: Frankie Goethals.

cc BY NC SA

Deze uitgave wordt ter beschikking gesteld overeenkomstig de bepalingen van de Creative Commons Public License, Naamsvermelding – Niet Commercieel - GelijkDelen België 3.0, http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/deed.nl

The Crown of the Evolution.

e 965

The top model of the award winning Sennheiser evolution 900 Series. It combines the best available features of a stage microphone with Sennheiser's pioneering experience in the field of acoustics – a hand-held vocal microphone with a true condenser capsule in large-diaphragm technology, built to impress.

www.sennheiser.com

SENNHEISER
The Pursuit of Perfect Sound